

پژوهشکده‌ی آمار

جمهوری اسلامی ایران

مرکز آمار ایران

پژوهشکده‌ی آمار

**بررسی ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی
جمعیت‌های اتباع خارجی، جمعیت شناور، افراد
دارای اقامتگاه دوم در سال ۱۳۹۰ و مقایسه‌ی آن
با سال ۱۳۸۵**

بررسی ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی جمعیت‌های اتباع خارجی، جمعیت شناور، افراد دارای اقامتگاه دوم در سال ۱۳۹۰ و مقایسه‌ی آن با سال ۱۳۸۵

معصومه محمدی
نرگس‌السادات موسی کاظمی
مریم زنگنه
سمیرا افشار
شهرزاد پیشکاری

پژوهشکده‌ی آمار
زمستان ۱۳۹۲

پیش‌گفتار

سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن با ارایه‌ی آمار و اطلاعات صحیح درباره اندازه، ساختار و ویژگی‌های جمعیت کشورها، یکی از عمده‌ترین راه‌های شناخت ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است و ابزار مناسبی را برای طراحی و اجرای برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، در اختیار برنامه‌ریزان، سیاست‌گذاران و مسیولان جوامع قرار می‌دهد.

امروزه در اغلب کشورها سرشماری‌ها به فاصله ۵ یا ۱۰ سال یک‌بار به مرحله‌ی اجرا درمی‌آید. در کشور ما نیز به‌موجب قانون از سال ۱۳۳۵ تا سال ۱۳۸۵ هر ۱۰ سال یک‌بار سرشماری عمومی نفوس و مسکن اجرا شده است. در سال ۱۳۸۶ بر اساس مصوبه‌ی هیئت وزیران فاصله‌ی زمانی اجرای سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن از ده سال به پنج سال کاهش یافت. این سرشماری (۱۳۹۰) با استفاده از آخرین دستاوردهای علمی و فنی و بهره‌گیری از تجارب بین‌المللی، آخرین استانداردها و توصیه‌های مراجع آماری بین‌المللی و حدود نیم قرن تجربه آمارگیری و شش دوره سرشماری طراحی شده است.

از آنجایی‌که در این سرشماری‌ها، جمعیت به‌عنوان محور و هدف توسعه، از ابعاد مختلف مورد توجه قرار می‌گیرد و اطلاعات به‌تفصیل گردآوری می‌شود، لذا از منابع بسیار غنی در شناخت ویژگی‌های جمعیتی کشور محسوب می‌شوند. اگرچه داده‌های خام سرشماری فی‌نفسه نمادهای گویایی از خصیصه‌های مختلف جمعیت یک جامعه‌اند، اما ارزش واقعی آن‌ها زمانی پدیدار می‌شود که توسط اهل فن با رویکرد به پیوندهای متقابل پدیده‌ها تحلیل و تفسیر شوند. به‌منظور حصول به این‌گونه تحلیل‌ها، پژوهشکده‌ی آمار با کمک پژوهشگران و صاحب‌نظران اجتماعی، اقتصادی و آماری اقدام به انجام طرح‌های پژوهشی در ابعاد گسترده در زمینه تحلیل ویژگی‌های جمعیتی، مسکن، امکانات و تسهیلات، مهاجرت (داخلی، خارجی) نموده است.

مجموعه حاضر به بررسی جمعیت‌های خاص شامل اتباع خارجی، جمعیت شناور و جمعیت دارای اقامتگاه دوم و ویژگی‌های آن‌ها می‌پردازد، امید است پاسخگوی بخشی از نیاز کاربران و پژوهشگران باشد. این طرح پژوهشی با حمایت‌های مالی و فنی صندوق جمعیت سازمان ملل متحد (UNFPA) و با همکاری مرکز آمار ایران و پژوهشکده آمار به اجرا درآمده است.

در خاتمه از همکاران این طرح ارزشمند پژوهشی خانم‌ها معصومه محمدی، نرگس‌السادات موسی‌کاظمی، مریم زنگنه، خانم سمیرا افشار و شهرزاد پیشکاری تشکر و قدردانی می‌شود.

فهرست

فصل ۱: کلیات تحقیق.....	۱
۱-۱- مقدمه.....	۱
۲-۱- بیان مسیله و اهمیت موضوع.....	۱
۳-۱- اهداف پژوهش.....	۳
۴-۱- ادبیات موضوع.....	۴
۱-۴-۱- اتباع خارجی.....	۴
۱-۴-۱- مقدمه.....	۴
۲-۱-۴-۱- تعریف و تحدید واژه.....	۶
۳-۱-۴-۱- قانون تابعیت در ایران.....	۸
۴-۱-۴-۱- تجربیات کشورها.....	۹
۱-۴-۱-۴-۱- استرالیا.....	۹
۲-۴-۱-۴-۱- آمریکا.....	۱۰
۳-۴-۱-۴-۱- نیوزیلند.....	۱۱
۲-۴-۱- جمعیت شناور.....	۱۲
۱-۲-۴-۱- مقدمه.....	۱۳
۲-۲-۴-۱- تعریف و تحدید واژه.....	۱۳
۳-۲-۴-۱- تجربیات کشورها.....	۱۴

- ۱۴..... ۱-۳-۲-۴-۱- کانادا
- ۱۷..... ۲-۳-۲-۴-۱- آمریکا
- ۱۹..... ۳-۳-۲-۴-۱- چین
- ۲۰..... ۳-۴-۱- جمعیت دارای اقامتگاه دوم
- ۲۰..... ۱-۳-۴-۱- مقدمه
- ۲۲..... ۲-۳-۴-۱- تعریف و تحدید واژه اقامتگاه دوم (خانه دوم)
- ۲۳..... ۳-۳-۴-۱- اثرات و پیامدهای خانه‌های دوم: مالکیت غیر روستایی و استفاده موقتی از خانه‌های دوم
- ۲۶..... ۴-۳-۴-۱- تجربیات کشورها
- ۲۷..... ۱-۴-۳-۴-۱- آمریکا
- ۳۱..... ۲-۴-۳-۴-۲- نروژ
- ۳۵..... فصل ۲: روش شناسی
- ۳۵..... ۱-۲- روش تحقیق
- ۳۵..... ۱-۱-۲- جامعه آماری
- ۳۵..... ۲-۱-۲- پردازش داده‌ها
- ۳۶..... ۳-۱-۲- روش بررسی نتایج
- ۳۸..... ۲-۲- اطلاعات مورد استفاده برای تحلیل
- ۳۸..... ۳-۲- مفاهیم، تعاریف و شاخص‌های مورد استفاده
- ۳۸..... ۱-۳-۲- خانوار معمولی
- ۳۸..... ۲-۳-۲- خانوار معمولی ساکن
- ۳۸..... ۳-۳-۲- خانوار معمولی غیرساکن
- ۳۹..... ۴-۳-۲- خانوار گروهی

- ۳۹..... ۲-۳-۵- جمعیت شناور.....
- ۳۹..... ۲-۳-۶- جمعیت دارای اقامتگاه دوم.....
- ۳۹..... ۲-۳-۷- اتباع خارجی.....
- ۳۹..... ۲-۳-۸- تابعیت.....
- ۳۹..... ۲-۳-۹- سن.....
- ۴۰..... ۲-۳-۱۰- باسواد.....
- ۴۰..... ۲-۳-۱۱- بی‌سواد.....
- ۴۰..... ۲-۳-۱۲- نرخ باسوادی.....
- ۴۰..... ۲-۳-۱۳- در حال تحصیل.....
- ۴۰..... ۲-۳-۱۴- فارغ‌التحصیل.....
- ۴۰..... ۲-۳-۱۵- وضعیت زناشویی.....
- ۴۰..... ۲-۳-۱۶- میانگین سن ازدواج.....
- ۴۱..... ۲-۳-۱۷- شاخص عمومیت ازدواج.....
- ۴۱..... ۲-۳-۱۸- پیش‌رسی ازدواج.....
- ۴۱..... ۲-۳-۱۹- مجرد قطعی.....
- ۴۲..... ۲-۳-۲۰- جمعیت فعال اقتصادی.....
- ۴۲..... ۲-۳-۲۱- شاغل.....
- ۴۲..... ۲-۳-۲۲- بیکار.....
- ۴۲..... ۲-۳-۲۳- جمعیت غیرفعال اقتصادی.....
- ۴۲..... ۲-۳-۲۴- گروه‌های عمده شغلی.....
- ۴۳..... ۲-۳-۲۵- فعالیت اصلی محل کار.....

- ۴۳-۳-۲۶- وضع شغلی ۴۳
- ۴۳-۳-۲۷- نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت) ۴۳
- ۴۳-۳-۲۸- نسبت اشتغال ۴۳
- ۴۳-۳-۲۹- نرخ بیکاری ۴۳
- ۴۳-۳-۳۰- نسبت جنسی ۴۳
- فصل ۳: بررسی ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی اتباع خارجی ۴۵
- ۱-۳-۱- ویژگی‌های جمعیتی ۴۵
- ۱-۳-۱-۱- توزیع جمعیت ایران بر حسب تابعیت ۴۵
- ۱-۳-۱-۲- توزیع جمعیت اتباع خارجی بر حسب ملیت و جنس ۴۷
- ۱-۳-۱-۳- توزیع جمعیت اتباع خارجی در گروه‌های سنی ۵۰
- ۱-۳-۱-۴- توزیع جمعیت اتباع خارجی در استان‌ها ۵۵
- ۱-۳-۱-۵- توزیع سنی جمعیت اتباع خارجی بر حسب محل تولد ۶۱
- ۱-۳-۱-۶- توزیع جمعیت اتباع خارجی به تفکیک جنس، ملیت و محل تولد ۶۵
- ۱-۳-۱-۷- توزیع خانوارهای دارای سرپرست تبعه‌ی خارجی بر حسب بعد خانوار به تفکیک ملیت ۶۷
- ۱-۳-۱-۸- توزیع خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی بر حسب نحوه تصرف محل سکونت به تفکیک ملیت ۷۱
- ۲-۳-۲- وضعیت سواد اتباع خارجی ۷۴
- ۲-۳-۱- وضعیت سواد اتباع خارجی به تفکیک ملیت ۷۴
- ۲-۳-۲- وضعیت سواد اتباع خارجی بر حسب گروه‌های سنی ۷۸
- ۲-۳-۳- وضعیت سواد اتباع خارجی در استان‌ها ۸۳
- ۲-۳-۴- وضعیت تحصیل اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت در مناطق شهری و روستایی ۸۸
- ۲-۳-۵- اتباع خارجی بر حسب مدرک تحصیلی و ملیت ۹۳

- ۳-۳-۳- توزیع وضعیت زناشویی اتباع خارجی..... ۱۰۳
- ۳-۳-۱- وضعیت زناشویی اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت..... ۱۰۳
- ۳-۳-۲- وضعیت زناشویی اتباع خارجی برحسب سن و جنس..... ۱۱۱
- ۳-۳-۳- شاخص‌های زناشویی..... ۱۱۸
- ۳-۳-۱- میانگین سن در اولین ازدواج..... ۱۱۹
- ۳-۳-۲- عمومیت ازدواج..... ۱۱۹
- ۳-۳-۳- پیش‌رسی ازدواج..... ۱۱۹
- ۳-۳-۴- تجرد قطعی اتباع خارجی..... ۱۲۰
- ۴-۳- وضعیت فعالیت اقتصادی اتباع خارجی..... ۱۲۰
- ۴-۳-۱- وضعیت فعالیت اقتصادی اتباع خارجی به تفکیک جنس و مناطق..... ۱۲۰
- ۴-۳-۲- وضعیت فعالیت اقتصادی اتباع خارجی به تفکیک ملیت..... ۱۲۶
- ۴-۳-۳- توزیع جمعیت غیرفعال اتباع خارجی..... ۱۳۳
- ۴-۳-۴- وضعیت فعالیت اقتصادی اتباع خارجی در استان‌ها..... ۱۳۶
- ۴-۳-۵- وضع فعالیت اتباع خارجی در گروه‌های سنی..... ۱۴۳
- ۴-۳-۶- توزیع جمعیت شاغل اتباع خارجی در گروه‌های سنی به تفکیک ملیت..... ۱۵۰
- ۴-۳-۷- توزیع جمعیت شاغل اتباع خارجی استان‌ها..... ۱۵۸
- ۴-۳-۸- توزیع جمعیت بیکار اتباع خارجی استان‌ها..... ۱۶۰
- ۴-۳-۹- توزیع شاغلان اتباع خارجی بر حسب وضع شغلی و ملیت..... ۱۶۲
- ۴-۳-۱۰- توزیع شاغلان اتباع خارجی بر حسب وضع شغلی در استان‌ها..... ۱۷۱
- ۴-۳-۱۱- توزیع شاغلان اتباع خارجی بر حسب وضع شغلی، سن و جنس..... ۱۷۷
- ۴-۳-۱۲- توزیع شاغلان اتباع خارجی بر حسب گروه‌های عمده‌ی فعالیت در استان‌ها..... ۱۸۴

- ۳-۴-۱۳- توزیع شاغلان اتباع خارجی در بخش‌های عمده‌ی فعالیت به تفکیک ملیت ۱۹۰
- ۳-۴-۱۴- توزیع شاغلان اتباع خارجی در گروه‌های عمده‌ی شغلی در استان‌ها ۱۹۹
- ۳-۴-۱۵- توزیع شاغلان اتباع خارجی در گروه‌های عمده‌ی شغلی به تفکیک ملیت ۲۰۶
- فصل ۴: بررسی ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی جمعیت شناور ۲۱۱
- ۴-۱- ویژگی‌های جمعیتی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر ۲۱۱
- ۴-۱-۱- توزیع جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب وضعیت اشتغال و تحصیل ۲۱۲
- ۴-۱-۱-۱- توزیع جمعیت شاغل غیر محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب محل کار ۲۱۵
- ۴-۱-۱-۲- توزیع جمعیت محصل غیر شاغل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب محل تحصیل ۲۱۸
- ۴-۱-۱-۳- توزیع جمعیت شاغل و محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب محل کار به تفکیک محل تحصیل ... ۲۲۱
- ۴-۱-۲- توزیع جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور ۲۲۳
- ۴-۱-۳- توزیع جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور در استان‌ها ۲۲۷
- ۴-۲- ویژگی‌های جمعیتی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل شده ۲۳۶
- ۴-۲-۱- توزیع جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل ۲۳۶
- ۴-۲-۲- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل شده برحسب مقصد و مبدأ ۲۴۱
- ۴-۲-۳- توزیع جنسی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل شده ۲۴۵
- ۴-۲-۴- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل شده برحسب جنس و وضعیت اشتغال و تحصیل ۲۴۸
- ۴-۲-۵- توزیع سنی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل شده ۲۵۰
- ۴-۲-۶- توزیع سنی و جنسی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل شده ۲۵۵
- ۴-۲-۷- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل شده در استان‌ها ۲۶۱
- ۴-۲-۸- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل در استان‌ها ۲۶۷

- ۹-۲-۴- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده، تعداد آبادی‌ها و آبادی‌های بالای ۱۰۰ خانوار در استان‌ها ۲۷۰
- ۱۰-۲-۴- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده برحسب جمعیت شهرها و محل کار یا تحصیل ۲۷۳
- ۱-۱۰-۲-۴- شهرهای با جمعیت شناور فرست بیش از ۵۰ هزار نفر ۲۷۵
- ۲-۱۰-۲-۴- شهرهای با جمعیت شناور فرست بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر ۲۷۶
- ۳-۱۰-۲-۴- شهرهای با جمعیت شناور فرست بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر ۲۷۷
- ۴-۱۰-۲-۴- شهرهای با جمعیت شناور فرست بین ۵ تا ۱۰ هزار نفر ۲۷۸
- ۵-۱۰-۲-۴- شهرهای با جمعیت شناور فرست کمتر از ۵ هزار نفر ۲۸۰
- ۱۱-۲-۴- جمعیت شناور واردشده به شهرهای با جمعیت بیش از ۱۰۰ هزار نفر ۲۸۲
- ۱۲-۲-۴- شهرهای با جمعیت شناور واردشده بیش از ۲۵ هزار نفر ۲۸۶
- ۱۳-۲-۴- شهرهای با جمعیت شناور واردشده بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر ۲۸۷
- ۱۴-۲-۴- شهرهای با جمعیت شناور واردشده بین ۵ تا ۱۰ هزار نفر ۲۸۸
- ۱۵-۲-۴- شهرهای با جمعیت شناور فرست کمتر از ۵ هزار نفر ۲۸۹
- ۱۶-۲-۴- جمعیت شناور واردشده به مراکز استان‌ها ۲۹۱
- ۳-۴-۳- ویژگی‌های اجتماعی ۲۹۳
- ۱-۳-۴- وضعیت سواد جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده ۲۹۳
- ۲-۳-۴- دوره یا مدرک تحصیلی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده ۲۹۶
- ۴-۴- ویژگی‌های اقتصادی شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور تعدیل‌شده ۲۹۹
- ۱-۴-۴- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور تعدیل‌شده برحسب وضع شغلی ۲۹۹
- ۲-۴-۴- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور تعدیل‌شده برحسب گروه‌های عمده شغلی ۳۰۲
- ۳-۴-۴- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور تعدیل‌شده برحسب بخش‌های عمده فعالیت ۳۰۵

س بررسی ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی جمعیت‌های اتباع خارجی ...

فصل ۵: ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی افراد دارای اقامتگاه دوم ۳۱۵

۵-۱- ویژگی‌های جمعیتی ۳۱۵

۵-۱-۱- توزیع جنسی جمعیت دارای اقامتگاه دوم ۳۱۵

۵-۱-۲- توزیع سنی جمعیت دارای اقامتگاه دوم ۳۱۷

۵-۱-۳- مدت اقامت افراد در اقامتگاه دوم ۳۱۹

۵-۲- ویژگی‌های اجتماعی ۳۲۱

۵-۲-۱- وضعیت سواد جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک محل اقامتگاه دوم و جنس ۳۲۱

۵-۲-۲- وضعیت سواد جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک استان محل اقامتگاه دوم ۳۲۴

۵-۲-۳- وضعیت سواد جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک گروه‌های سنی ۳۲۹

۵-۲-۴- وضعیت سواد جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک جنس و گروه‌های سنی ۳۳۴

۵-۳- ویژگی‌های اقتصادی ۳۳۹

۵-۳-۱- توزیع جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم بر حسب وضع فعالیت اقتصادی ۳۳۹

۵-۳-۲- توزیع وضعیت فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم بر حسب استان ۳۴۷

۵-۳-۳- توزیع جمعیت شاغل دارای اقامتگاه دوم بر حسب وضع شغلی ۳۵۳

۵-۳-۴- توزیع جمعیت شاغل دارای اقامتگاه دوم بر حسب وضع شغلی در استان‌ها ۳۶۱

۵-۳-۵- توزیع جمعیت شاغل دارای اقامتگاه دوم در بخش‌های عمده فعالیت به تفکیک گروه‌های سنی ۳۷۲

۵-۳-۶- توزیع استان جمعیت شاغل دارای اقامتگاه دوم بر حسب بخش‌های عمده فعالیت ۳۷۷

۵-۳-۷- توزیع جمعیت شاغل دارای اقامتگاه دوم در گروه‌های عمده شغلی بر حسب استان ۳۸۱

۵-۳-۸- توزیع سنی جمعیت شاغل دارای اقامتگاه دوم در گروه‌های عمده شغلی ۳۸۷

فصل ۶: نتیجه‌گیری و پیشنهادات ۳۹۵

پیوست ۴۰۵

۴۰۵.....	پیوست "آ"
۵۱۳.....	پیوست "ب"
۵۴۱.....	مرجع‌ها
۵۴۳.....	واژه‌نامه

فهرست جدول‌ها

- جدول ۳-۱- جمعیت ایران برحسب ملیت به تفکیک مناطق و جنس ۴۶
- جدول ۳-۲- توزیع نسبی جمعیت ایران برحسب ملیت به تفکیک مناطق و جنس ۴۷
- جدول ۳-۳- جمعیت اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک مناطق و جنس ۴۸
- جدول ۳-۴- توزیع نسبی جمعیت اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک مناطق و جنس ۴۹
- جدول ۳-۵- توزیع نسبی جمعیت اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک مناطق و جنس ۴۹
- جدول ۳-۶- جمعیت اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- کل کشور ۵۲
- جدول ۳-۷- جمعیت اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق شهری ۵۳
- جدول ۳-۸- جمعیت اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق روستایی ۵۴
- جدول ۳-۹- توزیع جمعیت اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک جنس و استان ۵۷
- جدول ۳-۱۰- جمعیت اتباع خارجی برحسب محل تولد و به تفکیک جنس و گروه‌های سنی ۶۲
- جدول ۳-۱۱- توزیع نسبی جمعیت اتباع خارجی برحسب محل تولد و به تفکیک جنس و گروه‌های سنی ۶۳
- جدول ۳-۱۲- جمعیت اتباع خارجی برحسب محل تولد و به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۶۵
- جدول ۳-۱۳- توزیع نسبی جمعیت اتباع خارجی برحسب محل تولد و به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۶۶
- جدول ۳-۱۴- خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب بعد خانوار به تفکیک ملیت- سال ۱۳۹۰ ۶۸
- جدول ۳-۱۵- توزیع نسبی خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب بعد خانوار به تفکیک ملیت- سال ۱۳۹۰ ۶۸
- جدول ۳-۱۶- خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب بعد خانوار به تفکیک ملیت - سال ۱۳۸۵ ۶۹

- جدول ۳-۱۷- توزیع نسبی خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب بعد خانوار به تفکیک ملیت- سال
۱۳۸۵ ۶۹
- جدول ۳-۱۸- خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب نحوه تصرف محل سکونت به تفکیک ملیت-
سال ۱۳۹۰ ۷۲
- جدول ۳-۱۹- توزیع نسبی خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب نحوه تصرف محل سکونت به تفکیک
ملیت- سال ۱۳۹۰ ۷۲
- جدول ۳-۲۰- برآورد تعداد خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب نحوه تصرف محل سکونت به تفکیک
ملیت- سال ۱۳۸۵ ۷۲
- جدول ۳-۲۱- توزیع نسبی خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب نحوه تصرف محل سکونت به تفکیک
ملیت- سال ۱۳۸۵ ۷۳
- جدول ۳-۲۲- وضعیت سواد اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۷۵
- جدول ۳-۲۳- وضعیت سواد اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق شهری ۷۶
- جدول ۳-۲۴- وضعیت سواد اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق روستایی ۷۷
- جدول ۳-۲۵- جمعیت ۶ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب وضعیت سواد به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل
کشور ۷۹
- جدول ۳-۲۶- جمعیت ۶ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب وضعیت سواد به تفکیک جنس و گروه‌های سنی -
مناطق شهری ۸۰
- جدول ۳-۲۷- جمعیت ۶ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب وضعیت سواد به تفکیک جنس و گروه‌های سنی -
مناطق روستایی ۸۱
- جدول ۳-۲۸- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب وضعیت سواد به تفکیک استان- کل کشور ۸۴
- جدول ۳-۲۹- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب وضعیت سواد به تفکیک استان- مناطق شهری ۸۵
- جدول ۳-۳۰- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب وضعیت سواد به تفکیک استان- مناطق روستایی ۸۶
- جدول ۳-۳۱- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب محل تحصیل و وضعیت تحصیل به تفکیک جنس و
ملیت- کل کشور ۸۹

- جدول ۳-۳۲- توزیع نسبی جمعیت ۶ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب محل تحصیل و وضعیت تحصیل به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور..... ۹۰
- جدول ۳-۳۳- جمعیت ۶ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب محل تحصیل و وضعیت تحصیل به تفکیک جنس و ملیت- مناطق شهری ۹۱
- جدول ۳-۳۴- جمعیت ۶ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب محل تحصیل و وضعیت تحصیل به تفکیک جنس و ملیت- مناطق روستایی ۹۱
- جدول ۳-۳۵- جمعیت ۶ ساله و بیشتر باسواد اتباع خارجی برحسب مدرک تحصیلی به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۹۵
- جدول ۳-۳۶- توزیع نسبی جمعیت ۶ ساله و بیشتر باسواد اتباع خارجی برحسب مدرک تحصیلی به تفکیک جنس و ملیت - کل کشور ۹۶
- جدول ۳-۳۷- جمعیت ۶ ساله و بیشتر باسواد اتباع خارجی برحسب مدرک تحصیلی به تفکیک جنس و ملیت- مناطق شهری ۹۷
- جدول ۳-۳۸- توزیع نسبی جمعیت ۶ ساله و بیشتر باسواد اتباع خارجی برحسب مدرک تحصیلی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق شهری ۹۸
- جدول ۳-۳۹- جمعیت ۶ ساله و بیشتر باسواد اتباع خارجی برحسب مدرک تحصیلی به تفکیک جنس و ملیت- مناطق روستایی ۹۹
- جدول ۳-۴۰- توزیع نسبی جمعیت ۶ ساله و بیشتر باسواد اتباع خارجی برحسب مدرک تحصیلی به تفکیک جنس و ملیت- مناطق روستایی ۱۰۰
- جدول ۳-۴۱- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۱۰۴
- جدول ۳-۴۲- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی به تفکیک جنس و ملیت - کل کشور ۱۰۵
- جدول ۳-۴۳- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق شهری ۱۰۶
- جدول ۳-۴۴- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق شهری ۱۰۷

- جدول ۳-۴۵- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق روستایی ۱۰۸
- جدول ۳-۴۶- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق روستایی ۱۰۹
- جدول ۳-۴۷- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی و به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل کشور ۱۱۳
- جدول ۳-۴۸- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی و به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل کشور ۱۱۴
- جدول ۳-۴۹- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی و به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق شهری ۱۱۵
- جدول ۳-۵۰- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی و به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق شهری ۱۱۶
- جدول ۳-۵۱- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی و به تفکیک جنس و گروه‌های سنی ۱۱۷
- جدول ۳-۵۲- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت زناشویی و به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق روستایی - مناطق روستایی ۱۱۸
- جدول ۳-۵۳- میانگین سن در اولین ازدواج اتباع خارجی در سال‌های ۹۰-۱۳۸۵ ۱۱۹
- جدول ۳-۵۴- عمومیت ازدواج اتباع خارجی در سال‌های ۹۰-۱۳۸۵ ۱۱۹
- جدول ۳-۵۵- پیش‌رسی ازدواج اتباع خارجی - ۱۳۹۰ ۱۲۰
- جدول ۳-۵۶- مجرد قطعی اتباع خارجی در سال‌های ۹۰-۱۳۸۵ ۱۲۰
- جدول ۳-۵۷- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت فعالیت اقتصادی به تفکیک مناطق و جنس ... ۱۲۲
- جدول ۳-۵۸- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت فعالیت اقتصادی به تفکیک مناطق و جنس ۱۲۳
- جدول ۳-۵۹- شاخص‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب مناطق به تفکیک جنس - سرشماری ۱۳۹۰ ۱۲۳

- جدول ۳-۶۰- شاخص‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب مناطق به تفکیک جنس- سرشماری ۱۳۸۵ ۱۲۴
- جدول ۳-۶۱- شاخص‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ایرانی و اتباع خارجی به تفکیک جنس - کل کشور ۱۲۸
- جدول ۳-۶۲- جمعیت اتباع خارجی برحسب وضعیت فعالیت اقتصادی به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۱۲۸
- جدول ۳-۶۳- جمعیت اتباع خارجی برحسب شاخص‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۱۲۹
- جدول ۳-۶۴- شاخص‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق شهری ۱۳۰
- جدول ۳-۶۵- شاخص‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق روستایی ۱۳۱
- جدول ۳-۶۶- جمعیت غیرفعال اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۱۳۴
- جدول ۳-۶۷- جمعیت غیرفعال اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت- مناطق شهری ۱۳۵
- جدول ۳-۶۸- جمعیت غیرفعال اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق روستایی ۱۳۶
- جدول ۳-۶۹- جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب وضعیت فعالیت اقتصادی به تفکیک استان- کل کشور ۱۳۸
- جدول ۳-۷۰- شاخص‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی به تفکیک استان- کل کشور ۱۳۹
- جدول ۳-۷۱- شاخص‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی به تفکیک استان- مناطق شهری ۱۴۰
- جدول ۳-۷۲- شاخص‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی به تفکیک استان- مناطق روستایی ۱۴۱
- جدول ۳-۷۳- جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب وضعیت فعالیت اقتصادی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل کشور ۱۴۵
- جدول ۳-۷۴- جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر اتباع خارجی برحسب وضعیت فعالیت اقتصادی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق شهری ۱۴۶

جدول ۳-۷۵- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضعیت فعالیت اقتصادی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق روستایی ۱۴۷

جدول ۳-۷۶- جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- کل کشور ۱۵۴

جدول ۳-۷۷- توزیع نسبی جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- کل کشور ۱۵۵

جدول ۳-۷۸- جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق شهری ۱۵۶

جدول ۳-۷۹- جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق روستایی ۱۵۷

جدول ۳-۸۰- جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب مناطق به تفکیک استان ۱۵۹

جدول ۳-۸۱- جمعیت بیکار ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب مناطق به تفکیک استان ۱۶۱

جدول ۳-۸۲- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۱۶۳

جدول ۳-۸۳- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۱۶۴

جدول ۳-۸۴- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۱۶۵

جدول ۳-۸۵- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق شهری ۱۶۶

جدول ۳-۸۶- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و ملیت - مناطق روستایی ۱۶۷

جدول ۳-۸۷- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک استان- کل کشور ۱۷۳

جدول ۳-۸۸- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک استان- کل کشور ۱۷۴

جدول ۳-۸۹- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک استان- مناطق شهری ۱۷۵

- جدول ۳-۹۰- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک استان- مناطق روستایی ۱۷۶
- جدول ۳-۹۱- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- کل کشور ۱۷۸
- جدول ۳-۹۲- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- کل کشور ۱۷۹
- جدول ۳-۹۳- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق شهری ۱۸۰
- جدول ۳-۹۴- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق شهری ۱۸۱
- جدول ۳-۹۵- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق روستایی ۱۸۲
- جدول ۳-۹۶- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق روستایی ۱۸۳
- جدول ۳-۹۷- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های عمده فعالیت به تفکیک استان- کل کشور ۱۸۶
- جدول ۳-۹۸- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های عمده فعالیت و مناطق به تفکیک استان ۱۸۷
- جدول ۳-۹۹- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های عمده فعالیت و مناطق به تفکیک استان ۱۸۸
- جدول ۳-۱۰۰- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب بخش‌های عمده فعالیت به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۱۹۲
- جدول ۳-۱۰۱- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب بخش‌های عمده فعالیت به تفکیک جنس و ملیت- کل کشور ۱۹۳
- جدول ۳-۱۰۲- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب بخش‌های عمده فعالیت و مناطق به تفکیک جنس و ملیت ۱۹۴

- جدول ۳-۱۰۳- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب بخش‌های عمده فعالیت و مناطق به تفکیک جنس و ملیت ۱۹۵
- جدول ۳-۱۰۴- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک گروه‌های عمده فعالیت اقتصادی ۱۹۸
- جدول ۳-۱۰۵- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک گروه‌های عمده فعالیت اقتصادی ۱۹۹
- جدول ۳-۱۰۶- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک استان ۲۰۲
- جدول ۳-۱۰۷- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک استان ۲۰۴
- جدول ۳-۱۰۸- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک جنس و ملیت ۲۰۸
- جدول ۳-۱۰۹- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک جنس و ملیت ۲۰۹
- جدول ۴-۱- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب وضعیت اشتغال یا تحصیل به تفکیک مناطق و جنس ۲۱۲
- جدول ۴-۲- جمعیت شاغل غیر محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل کار به تفکیک جنس و مناطق ۲۱۵
- جدول ۴-۳- توزیع نسبی جمعیت شاغل غیر محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل کار به تفکیک مناطق و جنس ۲۱۶
- جدول ۴-۴- جمعیت محصل غیر شاغل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل تحصیل به تفکیک جنس و مناطق ۲۱۸
- جدول ۴-۵- توزیع نسبی جمعیت محصل غیر شاغل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل تحصیل به تفکیک مناطق و جنس ۲۱۹
- جدول ۴-۶- جمعیت شاغل و محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور به تفکیک مناطق و جنس ۲۲۱
- جدول ۴-۷- جمعیت شاغل و محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل کار به تفکیک مناطق و جنس ۲۲۲
- جدول ۴-۸- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور به تفکیک مناطق و جنس ۲۲۳

- جدول ۴-۹- توزیع نسبی جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور به تفکیک مناطق و جنس ۲۲۴
- جدول ۴-۱۰- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور به تفکیک استان- کل کشور ۲۲۹
- جدول ۴-۱۱- توزیع نسبی جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور به تفکیک استان - کل کشور ۲۳۰
- جدول ۴-۱۲- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور به تفکیک استان - مناطق شهری ۲۳۱
- جدول ۴-۱۳- توزیع نسبی جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور به تفکیک استان - مناطق شهری ۲۳۲
- جدول ۴-۱۴- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور به تفکیک استان - مناطق روستایی ۲۳۳
- جدول ۴-۱۵- توزیع نسبی جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور به تفکیک استان - مناطق روستایی ۲۳۴
- جدول ۴-۱۶- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر در استان‌ها به تفکیک مناطق ۲۳۵
- جدول ۴-۱۷- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و مناطق ۲۳۸
- جدول ۴-۱۸- توزیع نسبی جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و مناطق ۲۳۸
- جدول ۴-۱۹- توزیع جمعیت شناور تعدیل شده برحسب مقصد به تفکیک جنس و مناطق ۲۴۲
- جدول ۴-۲۰- توزیع جمعیت شناور تعدیل شده برحسب مبدأ به تفکیک جنس و مناطق ۲۴۳
- جدول ۴-۲۱- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و مناطق- سال ۱۳۹۰ ۲۴۶
- جدول ۴-۲۲- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و مناطق- سال ۱۳۸۵ ۲۴۶

- جدول ۴-۲۳- جمعیت شناور تعدیل شده برحسب جنس و محل کار یا تحصیل به تفکیک مناطق و وضعیت اشتغال و تحصیل ۲۴۹
- جدول ۴-۲۴- توزیع نسبی جمعیت شناور تعدیل شده برحسب جنس و محل کار یا تحصیل به تفکیک مناطق و وضعیت اشتغال و تحصیل ۲۴۹
- جدول ۴-۲۵- توزیع نسبی جمعیت شناور تعدیل شده برحسب جنس و محل کار یا تحصیل به تفکیک مناطق و وضعیت اشتغال و تحصیل ۲۵۰
- جدول ۴-۲۶- جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش تر تعدیل شده برحسب مناطق به تفکیک گروه‌های سنی ۲۵۲
- جدول ۴-۲۷- جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش تر تعدیل شده بر حسب جنس و به تفکیک گروه‌های سنی- کل کشور ۲۵۷
- جدول ۴-۲۸- جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش تر تعدیل شده بر حسب جنس و به تفکیک گروه‌های سنی - مناطق شهری ۲۵۷
- جدول ۴-۲۹- جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش تر تعدیل شده بر حسب جنس و به تفکیک گروه‌های سنی - مناطق روستایی ۲۵۸
- جدول ۴-۳۰- استان‌های کشور برحسب جمعیت کل و جمعیت شناور تعدیل شده ۲۶۲
- جدول ۴-۳۱- توزیع جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش تر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک استان ۲۶۸
- جدول ۴-۳۲- استان‌های کشور برحسب جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش تر تعدیل شده، تعداد آبادی‌ها و آبادی‌های بالای ۱۰۰ خانوار ۲۷۱
- جدول ۴-۳۳- توزیع جمعیت شناور به تفکیک جمعیت شهرها و محل کار یا تحصیل (شهرهایی که بیش از ۲۰ درصد از کل جمعیت آن‌ها شناور هستند) ۲۷۴
- جدول ۴-۳۴- شهرهای بیش از ۵۰۰۰۰ نفر جمعیت شناور بر حسب محل کار یا تحصیل ۲۷۵
- جدول ۴-۳۵- شهرهای ۲۵۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰ نفر جمعیت شناور بر حسب محل کار یا تحصیل ۲۷۵
- جدول ۴-۳۶- شهرهای ۱۰۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰ نفر جمعیت شناور بر حسب محل کار یا تحصیل ۲۷۷
- جدول ۴-۳۷- شهرهای ۵۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰ نفر جمعیت شناور بر حسب محل کار یا تحصیل ۲۷۹
- جدول ۴-۳۸- شهرهای کمتر از ۵۰۰۰ نفر جمعیت شناور بر حسب محل کار یا تحصیل ۲۸۱

- جدول ۴-۳۹- توزیع جمعیت شناور واردشده به شهرهای بیش از ۱۰۰ هزار نفر کشور..... ۲۸۳
- جدول ۴-۴۰- شهرهای با جمعیت شناور واردشده بیش‌تر از ۲۵۰۰۰ نفر ۲۸۶
- جدول ۴-۴۱- شهرهای با جمعیت شناور واردشده بین ۱۰۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰ نفر..... ۲۸۷
- جدول ۴-۴۲- شهرهای با جمعیت شناور واردشده بین ۵۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰ نفر..... ۲۸۸
- جدول ۴-۴۳- شهرهای با جمعیت شناور واردشده کمتر از ۵۰۰۰ نفر..... ۲۸۹
- جدول ۴-۴۴- توزیع جمعیت شناور واردشده به مراکز استان‌ها ۲۹۲
- جدول ۴-۴۵- جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و وضعیت سواد- سال ۱۳۹۰..... ۲۹۴
- جدول ۴-۴۶- جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و وضعیت سواد- سال ۱۳۸۵..... ۲۹۴
- جدول ۴-۴۷- جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و مدرک تحصیلی..... ۲۹۷
- جدول ۴-۴۸- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و وضع
شغلی..... ۳۰۰
- جدول ۴-۴۹- شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و گروه‌های
عمده شغلی..... ۳۰۳
- جدول ۴-۵۰- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و
گروه‌های عمده شغلی..... ۳۰۴
- جدول ۴-۵۱- شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و بخش‌های
عمده فعالیت - کل کشور - سال ۱۳۹۰..... ۳۰۷
- جدول ۴-۵۲- شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و بخش‌های
عمده فعالیت - کل کشور - سال ۱۳۸۵..... ۳۰۸
- جدول ۴-۵۳- شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس و گروه‌های
عمده فعالیت..... ۳۰۹
- جدول ۵-۱- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب مناطق به تفکیک جنس و محل اقامتگاه دوم..... ۳۱۶
- جدول ۵-۲- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب مناطق به تفکیک جنس و گروه‌های سنی..... ۳۱۸

- جدول ۳-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم در شهر یا آبادی دیگر برحسب محل اقامتگاه دوم به تفکیک جنس و مدت اقامت- کل کشور..... ۳۱۹
- جدول ۴-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم در شهر یا آبادی دیگر برحسب محل اقامتگاه دوم به تفکیک جنس و مدت اقامت - مناطق شهری ۳۲۰
- جدول ۵-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم در شهر یا آبادی دیگر برحسب محل اقامتگاه دوم به تفکیک جنس و مدت اقامت - مناطق روستایی ۳۲۰
- جدول ۶-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت سواد به تفکیک محل اقامتگاه دوم و جنس- کل کشور..... ۳۲۲
- جدول ۷-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت سواد به تفکیک محل اقامتگاه دوم و جنس- مناطق شهری .. ۳۲۲
- جدول ۸-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت سواد به تفکیک محل اقامتگاه دوم و جنس- مناطق روستایی ۳۲۳
- جدول ۹-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع سواد به تفکیک استان محل اقامتگاه دوم - کل کشور..... ۳۲۵
- جدول ۱۰-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع سواد به تفکیک استان محل اقامتگاه دوم - مناطق شهری..... ۳۲۶
- جدول ۱۱-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع سواد به تفکیک استان محل اقامتگاه دوم- مناطق روستایی..... ۳۲۷
- جدول ۱۲-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت سواد به تفکیک محل اقامتگاه دوم و گروه‌های سنی - کل کشور ۳۳۰
- جدول ۱۳-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت سواد به تفکیک محل اقامتگاه دوم و گروه‌های سنی - مناطق شهری ۳۳۱
- جدول ۱۴-۵- جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت سواد به تفکیک محل اقامتگاه دوم و گروه‌های سنی - مناطق روستایی ۳۳۲
- جدول ۱۵-۵- جمعیت ۶ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت سواد به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل کشور ۳۳۵
- جدول ۱۶-۵- جمعیت ۶ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت سواد به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق شهری ۳۳۶
- جدول ۱۷-۵- جمعیت ۶ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت سواد به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق روستایی ۳۳۷

- جدول ۵-۱۸- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب مناطق و وضعیت فعالیت اقتصادی به تفکیک جنس ۳۴۱
- جدول ۵-۱۹- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب شاخص‌های عمده اقتصادی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل کشور ۳۴۲
- جدول ۵-۲۰- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب شاخص‌های عمده اقتصادی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق شهری ۳۴۳
- جدول ۵-۲۱- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب شاخص‌های عمده اقتصادی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق روستایی ۳۴۴
- جدول ۵-۲۲- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضعیت فعالیت اقتصادی به تفکیک استان- کل کشور ۳۴۸
- جدول ۵-۲۳- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب شاخص‌های عمده اقتصادی به تفکیک استان- کل کشور ۳۴۹
- جدول ۵-۲۴- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب شاخص‌های عمده اقتصادی به تفکیک استان- مناطق شهری ۳۵۰
- جدول ۵-۲۵- جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب شاخص‌های عمده اقتصادی به تفکیک استان- مناطق روستایی ۳۵۱
- جدول ۵-۲۶- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل ۳۵۴
- جدول ۵-۲۷- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق شهری ۳۵۵
- جدول ۵-۲۸- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق روستایی ۳۵۶
- جدول ۵-۲۹- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل کشور ۳۵۷
- جدول ۵-۳۰- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق شهری ۳۵۸

- جدول ۵-۳۱- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق روستایی ۳۵۹
- جدول ۵-۳۲- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک استان - کل کشور ۳۶۲
- جدول ۵-۳۳- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک استان - مناطق شهری ۳۶۳
- جدول ۵-۳۴- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک استان - مناطق روستایی ۳۶۴
- جدول ۵-۳۵- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک استان - کل کشور ۳۶۵
- جدول ۵-۳۶- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک استان - مناطق شهری ۳۶۶
- جدول ۵-۳۷- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک استان - مناطق روستایی ۳۶۷
- جدول ۵-۳۸- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک استان - کل کشور ۳۶۸
- جدول ۵-۳۹- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک استان - مناطق شهری ۳۶۹
- جدول ۵-۴۰- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک استان - مناطق روستایی ۳۷۰
- جدول ۵-۴۱- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک استان - کل کشور ۳۷۳
- جدول ۵-۴۲- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک استان - مناطق شهری ۳۷۴
- جدول ۵-۴۳- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک استان - مناطق روستایی ۳۷۵

- جدول ۵-۴۴- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل کشور ۳۷۸
- جدول ۵-۴۵- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق شهری ۳۷۹
- جدول ۵-۴۶- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق روستایی ۳۸۰
- جدول ۵-۴۷- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک استان ۳۸۳
- جدول ۵-۴۸- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک استان ۳۸۵
- جدول ۵-۴۹- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - کل کشور ۳۸۹
- جدول ۵-۵۰- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق شهری ۳۹۰
- جدول ۵-۵۱- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق روستایی ۳۹۱
- جدول ۵-۵۲- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- کل کشور ۳۹۲
- جدول ۵-۵۳- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی- مناطق شهری ۳۹۳
- جدول ۵-۵۴- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های سنی - مناطق روستایی ۳۹۴

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۳- توزیع نسبی جمعیت اتباع خارجی برحسب ملیت به تفکیک جنس ۵۰
- شکل ۲-۳- توزیع نسبی جمعیت اتباع خارجی برحسب ملیت ۵۰
- شکل ۳-۳- مقایسه توزیع نسبی جمعیت ایران برحسب ملیت- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۵۱
- شکل ۴-۳- توزیع نسبی جمعیت اتباع خارجی به تفکیک گروه‌های سنی ۵۵
- شکل ۵-۳- توزیع نسبی جمعیت اتباع خارجی در استان‌ها ۶۰
- شکل ۶-۳- جمعیت اتباع خارجی برحسب محل تولد - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۶۴
- شکل ۷-۳- جمعیت اتباع خارجی متولدشده در ایران برحسب گروه‌های سنی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۶۴
- شکل ۸-۳- جمعیت اتباع خارجی متولدشده در ایران به تفکیک ملیت- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۶۶
- شکل ۹-۳- تعداد خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب بعد خانوار- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۷۰
- شکل ۱۰-۳- درصد خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب بعد خانوار - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۷۰
- شکل ۱۱-۳- تعداد خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب نحوه تصرف محل سکونت- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۷۳
- شکل ۱۲-۳- درصد خانوارهای دارای سرپرست اتباع خارجی برحسب نحوه تصرف محل سکونت- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۷۴
- شکل ۱۳-۳- نرخ باسوادی جمعیت اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت ۷۷
- شکل ۱۴-۳- نرخ باسوادی جمعیت اتباع خارجی به تفکیک ملیت - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۷۸
- شکل ۱۵-۳- نرخ باسوادی جمعیت ۶ساله و بیش‌تر اتباع خارجی به تفکیک گروه‌های سنی ۸۲
- شکل ۱۶-۳- نرخ باسوادی جمعیت ۶ساله و بیش‌تر اتباع خارجی بر حسب جنس به تفکیک گروه‌های سنی ۸۲

- شکل ۳-۱۷- نرخ باسوادی جمعیت اتباع خارجی به تفکیک استان ۸۷
- شکل ۳-۱۸- نرخ باسوادی جمعیت اتباع خارجی به تفکیک مناطق- سرشماری‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۸۵ ۸۷
- شکل ۳-۱۹- نسبت جمعیت ۶ ساله و بیشتر اتباع خارجی در حال تحصیل در ایران برحسب جنس و مناطق ۹۲
- شکل ۳-۲۰- نسبت جمعیت ۶ ساله و بیشتر اتباع خارجی در حال تحصیل در ایران به تفکیک ملیت‌ها-
سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۹۲
- شکل ۳-۲۱- جمعیت اتباع خارجی با دوره یا مدرک تحصیلی «عالی»- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۰۱
- شکل ۳-۲۲- جمعیت ۶ ساله و بیشتر باسواد اتباع خارجی برحسب دوره یا مدرک تحصیلی- سرشماری‌های ۱۳۸۵
و ۱۳۹۰ ۱۰۱
- شکل ۳-۲۳- توزیع نسبی جمعیت ۶ ساله و بیشتر باسواد اتباع خارجی به تفکیک دوره یا مدرک تحصیلی برحسب
ملیت- کل کشور ۱۰۲
- شکل ۳-۲۴- توزیع نسبی جمعیت ۶ ساله و بیشتر باسواد اتباع خارجی به تفکیک دوره یا مدرک تحصیلی برحسب
ملیت- مناطق شهری ۱۰۲
- شکل ۳-۲۵- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک وضعیت زناشویی برحسب ملیت- کل
کشور ۱۰۹
- شکل ۳-۲۶- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک وضعیت زناشویی برحسب ملیت-
مناطق شهری ۱۱۰
- شکل ۳-۲۷- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک وضعیت زناشویی برحسب ملیت-
مناطق روستایی ۱۱۰
- شکل ۳-۲۸- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک جنس و مناطق ۱۲۴
- شکل ۳-۲۹- نسبت اشتغال جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک جنس و مناطق ۱۲۵
- شکل ۳-۳۰- نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک جنس و مناطق ۱۲۵
- شکل ۳-۳۱- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک جنس - سرشماری‌های
۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۲۵

- شکل ۳-۳۲- نسبت اشتغال جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک جنس- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۲۶
- شکل ۳-۳۳- نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک جنس- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۲۶
- شکل ۳-۳۴- نرخ بیکاری جمعیت اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت ۱۳۱
- شکل ۳-۳۵- توزیع نسبی جمعیت اتباع خارجی برحسب وضعیت فعالیت به تفکیک جنس ۱۳۲
- شکل ۳-۳۶- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت اتباع خارجی به تفکیک جنس و ملیت ۱۳۲
- شکل ۳-۳۷- نرخ بیکاری جمعیت اتباع خارجی به تفکیک ملیت - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۳۲
- شکل ۳-۳۸- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت اتباع خارجی به تفکیک ملیت- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۳۳
- شکل ۳-۳۹- نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک استان ۱۴۲
- شکل ۳-۴۰- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی به تفکیک استان ۱۴۲
- شکل ۳-۴۱- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های سنی به تفکیک جنس ۱۴۸
- شکل ۳-۴۲- نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های سنی به تفکیک جنس ۱۴۸
- شکل ۳-۴۳- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های سنی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۴۹
- شکل ۳-۴۴- نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی برحسب گروه‌های سنی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۴۹
- شکل ۳-۴۵- سهم شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع خارجی کل کشور برحسب وضع شغلی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۶۸
- شکل ۳-۴۶- سهم شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع افغانی برحسب وضع شغلی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۶۸
- شکل ۳-۴۷- سهم شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع عراقی برحسب وضع شغلی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۶۹
- شکل ۳-۴۸- سهم شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر اتباع پاکستانی برحسب وضع شغلی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۶۹

- شکل ۳-۴۹- سهم شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر اتباع ترکیه‌ای برحسب وضع شغلی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۷۰
- شکل ۳-۵۰- سهم شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر اتباع سایر کشورها برحسب وضع شغلی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۷۰
- شکل ۳-۵۱- سهم اشتغال اتباع خارجی برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک جنس ۱۸۹
- شکل ۳-۵۲- سهم اشتغال اتباع خارجی برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک مناطق ۱۸۹
- شکل ۳-۵۳- سهم اشتغال اتباع خارجی برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۹۰
- شکل ۳-۵۴- سهم اشتغال اتباع خارجی برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک ملیت ۱۹۶
- شکل ۳-۵۵- سهم اشتغال اتباع افغانی برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۹۶
- شکل ۳-۵۶- سهم اشتغال اتباع عراقی برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۹۶
- شکل ۳-۵۷- سهم اشتغال اتباع پاکستانی برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۹۷
- شکل ۳-۵۸- سهم اشتغال اتباع ترکیه‌ای برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ... ۱۹۷
- شکل ۳-۵۹- سهم اشتغال اتباع سایر کشورها برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۹۷
- شکل ۳-۶۰- سهم اشتغال اتباع خارجی برحسب گروه‌های عمده فعالیت اقتصادی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۰۶
- شکل ۳-۶۱- سهم اشتغال اتباع خارجی برحسب گروه‌های عمده شغلی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۱۰
- شکل ۴-۱- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب وضعیت اشتغال یا تحصیل به تفکیک جنس ۲۱۳
- شکل ۴-۲- توزیع نسبی جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب وضعیت اشتغال یا تحصیل به تفکیک جنس- کل کشور ۲۱۳
- شکل ۴-۳- توزیع نسبی جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب وضعیت اشتغال یا تحصیل به تفکیک جنس- مناطق شهری ۲۱۴
- شکل ۴-۴- توزیع نسبی جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب وضعیت اشتغال یا تحصیل به تفکیک جنس- مناطق روستایی ۲۱۴

- شکل ۴-۵- جمعیت شاغل غیر محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل کار به تفکیک مناطق ۲۱۶
- شکل ۴-۶- توزیع نسبی شاغل غیر محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل کار به تفکیک مناطق ۲۱۷
- شکل ۴-۷- جمعیت شاغل غیر محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل کار به تفکیک جنس ۲۱۷
- شکل ۴-۸- توزیع نسبی شاغل غیر محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل کار به تفکیک جنس ۲۱۷
- شکل ۴-۹- جمعیت محصل غیر شاغل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل تحصیل به تفکیک مناطق ۲۱۹
- شکل ۴-۱۰- توزیع نسبی جمعیت محصل غیر شاغل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل تحصیل به تفکیک مناطق ۲۲۰
- شکل ۴-۱۱- جمعیت محصل غیر شاغل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل تحصیل به تفکیک جنس ۲۲۰
- شکل ۴-۱۲- توزیع نسبی جمعیت محصل غیر شاغل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب محل تحصیل به تفکیک جنس ۲۲۰
- شکل ۴-۱۳- توزیع جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر برحسب جمعیت شناور و غیر شناور ۲۲۴
- شکل ۴-۱۴- جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب وضعیت اشتغال و تحصیل - کل کشور ۲۲۵
- شکل ۴-۱۵- جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب وضعیت اشتغال و تحصیل - مناطق شهری ۲۲۵
- شکل ۴-۱۶- جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب وضعیت اشتغال و تحصیل - مناطق روستایی ۲۲۵
- شکل ۴-۱۷- توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب وضعیت اشتغال و تحصیل - کل کشور ۲۲۶
- شکل ۴-۱۸- توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب وضعیت اشتغال و تحصیل - مناطق شهری ۲۲۶
- شکل ۴-۱۹- توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب وضعیت اشتغال و تحصیل - مناطق روستایی ۲۲۶
- شکل ۴-۲۰- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل - کل کشور -
سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۳۹
- شکل ۴-۲۱- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل - مناطق شهری -
سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۳۹
- شکل ۴-۲۲- جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل - مناطق
روستایی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۴۰

- شکل ۴-۲۳- نسبت جمعیت شناور به جمعیت شاغل یا محصل ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده به تفکیک مناطق و جنس- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۴۰
- شکل ۴-۲۴- جمعیت شناور تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل- کل کشور- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۴۳
- شکل ۴-۲۵- جمعیت شناور تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل- مناطق شهری- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۴۴
- شکل ۴-۲۶- جمعیت شناور تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل- مناطق روستایی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۴۴
- شکل ۴-۲۷- جمعیت شناور تعدیل شده برحسب مناطق به تفکیک جنس- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۴۷
- شکل ۴-۲۸- جمعیت شناور تعدیل شده برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۴۷
- شکل ۴-۲۹- مقایسه توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده با کل جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر برحسب گروه‌های سنی- کل کشور ۲۵۳
- شکل ۴-۳۰- مقایسه توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده با کل جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر برحسب گروه‌های سنی- مناطق شهری ۲۵۳
- شکل ۴-۳۱- مقایسه توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده با کل جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر برحسب گروه‌های سنی- مناطق روستایی ۲۵۴
- شکل ۴-۳۲- توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده برحسب گروه‌های سنی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۲۵۴
- شکل ۴-۳۳- توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده بر حسب گروه‌های سنی و جنس- کل کشور ۲۵۹
- شکل ۴-۳۴- توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده بر حسب گروه‌های سنی و جنس- مناطق شهری ۲۵۹
- شکل ۴-۳۵- توزیع نسبی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیشتر تعدیل شده بر حسب گروه‌های سنی و جنس- مناطق روستایی ۲۶۰
- شکل ۴-۳۶- نسبت جمعیت شناور تعدیل شده هر استان به جمعیت کل استان- سال ۱۳۹۰ ۲۶۳
- شکل ۴-۳۷- نسبت جمعیت شناور هر استان به جمعیت کل استان- سال ۱۳۸۵ ۲۶۳

- شکل ۴-۳۸- نسبت جمعیت شناور هر استان به جمعیت کل استان - سرشماری‌های سال ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰..... ۲۶۴
- شکل ۴-۳۹- نسبت جمعیت شناور تعدیل‌شده هر استان به جمعیت شناور کل کشور - سال ۱۳۹۰..... ۲۶۵
- شکل ۴-۴۰- نسبت جمعیت شناور هر استان به جمعیت شناور کل کشور - سال ۱۳۸۵..... ۲۶۵
- شکل ۴-۴۱- نسبت جمعیت شناور هر استان به جمعیت شناور کل کشور - سرشماری‌های سال ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰..... ۲۶۶
- شکل ۴-۴۲- نسبت جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده استان‌ها که محل کار یا تحصیل آن‌ها در شهر دیگری است ۲۶۹
- شکل ۴-۴۳- نسبت جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده استان‌ها که محل کار یا تحصیل آن‌ها در آبادی دیگری است ۲۶۹
- شکل ۴-۴۴- درصد جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده از جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده کل کشور و درصد آبادی‌های بالای ۱۰۰ خانوار از کل آبادی‌های بالای ۱۰۰ خانوار کشور به تفکیک استان..... ۲۷۲
- شکل ۴-۴۵- نرخ باسوادی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس - سال ۱۳۹۰..... ۲۹۵
- شکل ۴-۴۶- نرخ باسوادی جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک جنس- سال ۱۳۸۵..... ۲۹۵
- شکل ۴-۴۷- مقایسه نرخ باسوادی جمعیت شناور تعدیل‌شده ۱۳۹۰ و جمعیت شناور ۱۳۸۵ به تفکیک جنس..... ۲۹۶
- شکل ۴-۴۸- جمعیت شناور ۱۰ ساله و بیش‌تر تعدیل‌شده برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک دوره یا مدرک تحصیلی ۲۹۸
- شکل ۴-۴۹- مقایسه جمعیت شناور برحسب دوره یا مدرک تحصیلی- سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰..... ۲۹۸
- شکل ۴-۵۰- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک وضع شغلی ۳۰۱
- شکل ۴-۵۱- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور برحسب وضع شغلی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰..... ۳۰۱
- شکل ۴-۵۲- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر جمعیت شناور برحسب گروه‌های عمده شغلی - سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰..... ۳۰۵

- شکل ۴-۵۳- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر جمعیت شناور برحسب محل کار یا تحصیل به تفکیک بخش‌های عمده فعالیت ۳۱۲
- شکل ۴-۵۴- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر جمعیت شناور به تفکیک جنس و بخش‌های عمده فعالیت ۳۱۲
- شکل ۴-۵۵- مقایسه توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر جمعیت شناور به تفکیک بخش‌های عمده فعالیت- سرشماری‌های سال ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۳۱۳
- شکل ۵-۱- توزیع نسبی جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب مناطق به تفکیک محل اقامتگاه دوم ۳۱۷
- شکل ۵-۲- توزیع جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک گروه‌های سنی ۳۱۸
- شکل ۵-۳- توزیع جمعیت دارای اقامتگاه دوم برحسب محل اقامتگاه دوم به تفکیک مدت اقامت ۳۲۱
- شکل ۵-۴- توزیع جمعیت دارای اقامتگاه دوم در شهر یا آبادی دیگر به تفکیک جنس و مدت اقامت ۳۲۱
- شکل ۵-۵- نرخ باسوادی جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک محل اقامتگاه دوم و جنس ۳۲۳
- شکل ۵-۶- نرخ باسوادی جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک استان محل اقامتگاه دوم ۳۲۸
- شکل ۵-۷- نرخ باسوادی جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک محل اقامتگاه دوم و مناطق شهری و روستایی ۳۳۳
- شکل ۵-۸- نرخ باسوادی جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک محل اقامتگاه دوم و گروه‌های سنی ۳۳۳
- شکل ۵-۹- نرخ باسوادی جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک جنس ۳۳۸
- شکل ۵-۱۰- نرخ باسوادی جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک گروه‌های سنی و جنس ۳۳۸
- شکل ۵-۱۱- نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های سنی و جنس ۳۴۵
- شکل ۵-۱۲- نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب جنس و مناطق شهری و روستایی ۳۴۵
- شکل ۵-۱۳- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های سنی و جنس ۳۴۶
- شکل ۵-۱۴- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب جنس و مناطق شهری و روستایی ۳۴۶
- شکل ۵-۱۵- نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم به تفکیک استان ۳۵۲
- شکل ۵-۱۶- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم به تفکیک استان ۳۵۲

- شکل ۵-۱۷- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس- کل کشور..... ۳۶۰
- شکل ۵-۱۸- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس- مناطق شهری..... ۳۶۰
- شکل ۵-۱۹- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس- مناطق روستایی ۳۶۱
- شکل ۵-۲۰- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب وضع شغلی ۳۷۱
- شکل ۵-۲۱- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم بر حسب وضع شغلی ۳۷۱
- شکل ۵-۲۲- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی ۳۷۶
- شکل ۵-۲۳- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک گروه‌های سنی ۳۷۶
- شکل ۵-۲۴- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک گروه‌های سنی- مردان ۳۷۷
- شکل ۵-۲۵- شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی به تفکیک گروه‌های سنی- زنان ۳۸۱
- شکل ۵-۲۶- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر دارای اقامتگاه دوم برحسب گروه‌های عمده شغلی ۳۸۷

فصل ۱

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

بررسی میزان و ویژگی‌های جمعیتی از طرق مختلفی امکان‌پذیر است که متناسب با شرایط اقتصادی-اجتماعی جوامع انجام می‌شود. سرشماری عمومی نفوس و مسکن یکی از بهترین و قابل اعتمادترین منابعی است که اطلاعات جامع و کاملی درباره تحولات جمعیتی از جمله جمعیت‌های اتباع خارجی ساکن در ایران، جمعیت شناور و جمعیت دارای اقامتگاه دوم دارا می‌باشد. در پژوهش حاضر به بررسی جایگاه اجتماعی، اقتصادی جمعیت‌های اتباع خارجی ساکن در ایران، جمعیت شناور و جمعیت دارای اقامتگاه دوم پرداخته می‌شود. سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰ اطلاعات مناسبی از جمله ویژگی‌های جمعیتی-اجتماعی سن، جنس، وضعیت سواد و تحصیل، وضعیت زناشویی، ویژگی‌های اقتصادی مانند وضع فعالیت و... درباره جمعیت‌های مذکور ارایه می‌دهد که به ارزیابی آن می‌پردازیم. در ادامه این فصل به اهمیت مسیله، اهداف پژوهش و ادبیات موضوع پرداخته می‌شود.

۱-۲- بیان مسیله و اهمیت موضوع

ارایه خدمات مناسب و شایسته به مردمان با شناخت سرمایه‌ای به نام جمعیت و ویژگی‌های آن امکان‌پذیر است همان‌که در دهه‌های اخیر به یکی از دل‌مشغولی‌ها و مباحث مطرح بین صاحب‌نظران اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مبدل گشته و به بحث برنامه‌ریزی جمعیتی و رفاه و آسایش شهروندان معروف است. به کلامی دیگر، از مسایل مهمی که دولت‌ها باید پیش از تدوین برنامه‌ها و سیاست‌های بلندمدت در بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مدنظر قرار دهند ساختار جمعیتی پدیده‌های مورد مطالعه است. حکمرانان و دولت‌ها با هر رسالت، اهداف و چشم‌اندازی که دارند نهایتاً در یک قلمرو ملی و یا بین‌المللی عمل می‌کنند و ملزم به پاسخگویی به مردمانشان و ذینفعان هستند تا با اجرای دقیق و کامل وظایف محوله از سوی قانون رضایت مردم را تأمین کرده و به تحقق اهداف توسعه و تعالی کشور کمک کند.

بنابراین، ارزیابی عملکرد و بررسی کیفیت و اثربخشی عملکرد مدیران نقش تعیین‌کننده‌ای در تحقق برنامه‌های دولت‌ها در سطح کلان دارد. مدیریت عملکرد به انحاء مختلف خود را نشان می‌دهد و یکی از جاهایی که نمود پیدا می‌کند مدیریت شهری است به عبارت دیگر در راستای عملکرد مدیریت، مدیریت شهری گام مؤثری می‌نماید.

امروزه مدیریت شهری به یکی از دغدغه‌های برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران مبدل گشته است و لازمه برنامه‌ریزی داشتن اطلاعات جامع و کامل است و به قولی این مهم ممکن نیست مگر با دانستن داشته‌ها، پتانسیل‌ها و نیازمندی‌ها. یکی از این پتانسیل‌ها جمعیت و خواسته‌های آنان است، این‌که زیرساخت‌ها چه می‌باشد و چه سازوکاری دارد و چالش‌های پیشروی آن‌ها چه می‌باشد.

اما شاید در نگاه اول به نظر آید برای برنامه‌ریزی، دانستن و اطلاع از جمعیت بومی و محلی حاضر و نیازمندی‌های آن‌ها کفایت می‌کند، درحالی‌که در قرون اخیر به‌ویژه در دهه‌های اخیر با موج گسترده ارتباط بین جوامع در سطح داخلی و بین‌المللی و به قولی مهاجرت‌های داخلی و خارجی در کوتاه مدت و بلند مدت مواجه شده‌ایم. مهاجرت، به عنوان یک واقعه تأثیرگذار بر رشد و تغییر جمعیت نه فقط به خاطر ابعاد فضایی و زمانی که بر آن تأثیر می‌گذارد بلکه به خاطر انعکاس تغییرات در تاروپود جامعه‌ای که مردم بدان تعلق دارند، مورد توجه قرار می‌گیرد. از سوی دیگر، مهاجرت فرایندی پویا است که برخاسته از شرایط در حال تغییر اجتماعی است و می‌تواند کل جامعه را هم در مبدأ و هم در مقصد تحت تأثیر قرار دهد. همچنین، پدیده مهاجرت در میان پدیده‌های جمعیت‌شناختی تعیین‌کننده‌ی بعد و ساختار جمعیت، بدون شک پیچیده‌ترین می‌باشد. براین اساس دولت‌ها و محققان علاقمندی بیشتری به بررسی حجم جریان‌ات مهاجرتی و ارزیابی وضعیت و مسایل اقتصادی و اجتماعی مهاجران پیدا کرده‌اند. تأثیرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی این مهاجرت‌ها و مهاجرین را نباید از نظر دور داشت زیرا که این اثرات از دو بعد مثبت و منفی، شکوفایی و توسعه یا تخریب، نابودی و اضمحلال یک منطقه یا ملت را موجب می‌گردد، بدین صورت که این مهاجرین چه داخلی و چه خارجی، از یک سو می‌توانند با خود نیروی کار، درآمد، رونق اقتصادی، فکر و اندیشه و ... را همراه داشته باشند و از سوی دیگر، فشار به بازار کار و اشتغال منطقه، نابودی زمین‌های کشاورزی به بهای ایجاد مسکن و ویلا، بار آموزشی، فرهنگی و اخلاقی و ... را برای جامعه مقصد به ارمغان آورد و در مقابل جامعه مبدأ را از بعضی از داشته‌ها مانند نیروی کار، منابع مالی، فکر و اندیشه و ... تهی کند.

پس، به سخن دیگر با موج مهاجرت‌های بین‌المللی، پدیدار شدن کلان‌شهرها و با افزایش اهمیت رفاه عمومی، بهبود شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت ویژه‌ای می‌یابد زیرا که فراهم آوری امکانات اولیه زندگی همانند کار و مسکن، آموزش و ... جزء لاینفک زندگی انسانی شده است و دولتمردان موظف‌اند برای مردمانشان در این راستا کوشا باشند و فقدان اطلاعات لازم مانعی بر سر راه دولت‌ها در مورد ایفای نقش دولتمردان در برنامه‌ریزی و تأمین آسایش و رفاه مردم است. علم و اطلاع از وضع موجود به اطلاع از کمبودها کمک می‌کند تا بتوان در جهت رفع نواقص و کمبودها قدم برداشت، این‌که یک شهر یا یک منطقه و

کشور از چه امکاناتی برخوردار است و چه کمبودهایی دارد که باید در جهت رفع آن تلاش کافی مبذول نمایند. تمامی این‌ها ممکن نیست مگر با علم و آگاهی از ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی آن جمعیت. در طرح پیشروی مهاجرت‌ها در قالب اتباع خارجی یا جمعیت شناور و یا جمعیت دارای اقامتگاه دوم و تحت عنوان جمعیت‌های خاص مورد بررسی قرار گرفته است.

از این‌رو، در مدیریت و سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌ها اصل اساسی این است که در ابتدا بایستی پدیده مورد نظر (جمعیت‌های خاص) را درک کرد و سپس جایگاه و ویژگی‌های آن را شناخت. اما پرسشی که در اینجا مطرح می‌شود، این است که چنین دانش و شناختی چگونه حاصل می‌گردد؟ در کشورهای در حال توسعه مانند ایران شاید مهم‌ترین منبع آماری درباره این جمعیت و ویژگی‌های آن‌ها، علیرغم وجود اشکالاتی نظیر کم یا بیش‌شماری، سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن باشد.

به‌طورکلی، در راستای اتخاذ سیاست‌ها و راهکارهای توسعه و بهبود، مسیولین بایستی با فراهم کردن بستر مناسب برای انجام تحقیقات علمی و هدفمند کردن سرمایه‌گذاری‌ها در این بخش گام بردارند. لذا برای مدیران شهری اطلاع از کم و کیف جمعیت‌های خاص (همانند اتباع خارجی، جمعیت شناور و جمعیت دارای اقامتگاه دوم) اهمیت به‌سزایی یافته است و مسیولین شهری برای داشتن شهری سالم و آباد و برنامه‌ریزی مستدل و گسترده لازم است در جهت تهیه آمار و اطلاعات این جمعیت کوشا باشند. تمامی موارد فوق بر اهمیت بررسی جایگاه جمعیت‌های خاص در جوامع و بالأخص در کشورمان دلالت دارد.

۱-۳- اهداف پژوهش

۱. توصیف ویژگی‌های جمعیتی اتباع خارجی، جمعیت شناور، جمعیت دارای اقامتگاه دوم
۲. توصیف ویژگی‌های اجتماعی اتباع خارجی، جمعیت شناور، جمعیت دارای اقامتگاه دوم
۳. توصیف ویژگی‌های اقتصادی اتباع خارجی، جمعیت شناور، جمعیت دارای اقامتگاه دوم
۴. توصیف ویژگی‌های جمعیتی اتباع خارجی، جمعیت شناور به تفکیک استان
۵. توصیف ویژگی‌های اجتماعی اتباع خارجی، جمعیت شناور، جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک استان
۶. توصیف ویژگی‌های اقتصادی اتباع خارجی، جمعیت شناور، جمعیت دارای اقامتگاه دوم به تفکیک استان
۷. بررسی شاخص‌های جمعیتی- اجتماعی اتباع خارجی، جمعیت شناور، جمعیت دارای اقامتگاه دوم
۸. بررسی شاخص‌های اقتصادی اتباع خارجی، جمعیت شناور، جمعیت دارای اقامتگاه دوم
۹. مقایسه ویژگی‌های جمعیتی- اجتماعی جمعیت‌های مذکور در دو سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰
۱۰. مقایسه ویژگی‌های اقتصادی جمعیت‌های مذکور در دو سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

۴-۱- ادبیات موضوع

در این قسمت ابتدا به بررسی تیوری‌ها و نظریات اندیشمندان در مورد اتباع خارجی، جمعیت شناور و جمعیت دارای اقامتگاه دوم پرداخته می‌شود سپس در هر بخش در صورت لزوم، تجربیات کشورها درباره جمعیت‌های مذکور مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

۱-۴-۱- اتباع خارجی

از آنجایی که اتباع خارجی و مهاجرت به‌ویژه در بعد خارجی رابطه تنگاتنگی دارند و جدایی‌پذیر نیستند، لذا در این مبحث ابتدا مفهوم مهاجرت مورد بررسی قرار گرفته و در ادامه به تعریف تابعیت، قوانین تابعیت، تأثیرات اتباع خارجی و تجربیات کشورها از جمله کشورهای استرالیا، آمریکا و نیوزلند پرداخته می‌شود که هر کدام در چندین زیر بخش آمده است.

۱-۴-۱-۱- مقدمه

سابقه‌ی مهاجرت به انسان اولیه برمی‌گردد که همواره مهاجرت و جابجایی‌های مکانی را یکی از راه‌حل‌های گریز از مصایب و مشکلات خود دیده است. به دست آوری خوراک، امنیت جانی و سایر مایحتاج زندگی از عواملی بوده که بشر اولیه را ترغیب به مهاجرت می‌کرده است. در طول تاریخ شکل مهاجرت بر حسب زمان و تحولات محیطی و اجتماعی تغییر یافته است.

نحوه اطلاع‌گیری از میزان مهاجرت در اکثر کشورهای دنیا از سابقه طولانی برخوردار است و امروزه این اطلاعات به حدی مهم تلقی می‌شود که در سیاست‌های کلان و برنامه‌ریزی یک کشور تأثیرگذار است.

رشد شتابان صنعت و گسترش وسایل ارتباط جمعی، در عرصه‌ی بین‌المللی، سبب شده تا مهاجرت‌ها نیز به آن طرف مرزها کشیده شود، به‌طوری که حاصل آن یعنی افزایش پیامدهای ناشی از مهاجرت، به یکی از دغدغه‌های فراملی در جوامع مهاجرپذیر تبدیل شده است. پیدا کردن شغل بهتر و دریافت دستمزد بالاتر دلیل اصلی مهاجرت است. درعین حال فاصله تا مقصدهای احتمالی و کیفیت و کمیت اطلاعات درباره آن‌ها، در اخذ تصمیم‌های مربوط به مهاجرت مؤثر است.

در خصوص علل مهاجرت نظریات متفاوتی وجود دارد که به برخی از آن‌ها در ادامه پرداخته می‌شود:

عموماً عقیده بر این است که انگیزه اصلی مهاجرت مردم، جستجوی درآمد بیشتر است. تفسیر مهاجرت از دیدگاه اقتصادی در دهه ۱۹۶۰ از نگرانی روزافزون سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان در مورد ارتباط‌های میان رشد جمعیت، شهرنشینی و توسعه سرچشمه گرفت و سپس تنظیم شد؛ نظری (۱۳۸۳).

در اوایل دهه ۱۹۶۰ مکتب اقتصادی سرمایه انسانی، مهاجرت را به‌عنوان یک سرمایه‌گذاری که بهره‌دهی منابع انسانی را افزایش می‌دهد، مطرح کرد. مردم در اخذ این تصمیم که مهاجرت کنند یا نه، هزینه‌های این سرمایه‌گذاری را با بازده آن مقایسه می‌کنند. هزینه‌های مهاجرت مشتمل است بر درآمدهایی که فرد از دست

می‌دهد و هزینه‌های جابجایی، هم مالی و هم روحی. بازده مهاجرت شامل درآمدهای آتی فرد در مقصد است؛ اس جاستاد (۱۹۶۲).^۱

در حالی که پژوهشگران در مورد موضوع تحلیل خود متفق نیستند، خود مهاجران به صراحت اعلام می‌کنند که جستجوی شغل بهتر، دلیل مهمی برای مهاجرت است. بخش بزرگ دیگری از مهاجران برای ادامه تحصیل کوچ می‌کنند. دلایل خانوادگی یعنی پیوستن به خویشاوندان یا همراهی با ایشان نیز دارای اهمیت است، مهاجران جوان‌تر بیشتر به قصد ادامه تحصیل به همراه خانواده حرکت می‌کنند ولی مهاجران پیرتر (با سن بالاتر) غالباً برای پیدا کردن کار کوچ می‌کنند؛ راگرز و کاسترو (۱۹۸۱).^۲

علاوه بر این موارد، عوامل دیگری نیز بر مهاجرت مؤثر است که عبارت‌اند از: سرمایه‌گذاری‌های پراهمیت و کاری، پایین و بالا رفتن امور تجاری، مقررات رفاه اجتماعی، جنگ، تفاوت‌ها و شباهت‌های فرهنگی.

ایران نیز که به عنوان یکی از کشورهای مهاجرپذیر در منطقه‌ی خاورمیانه و حتی در سطح جهان بشمار می‌رود، خیل عظیمی از مهاجرین عمدتاً افغانی و عراقی را در خود جای داده است. مهاجرپذیری در ایران در شرایط مختلف به طور ناخواسته و در بعضی از اوقات صرفاً به دلیل اهداف بشردوستانه صورت گرفته است. از آن جمله می‌توان به ورود آوارگان افغانی و عراقی اشاره نمود که در طی زمان‌های متفاوت آن‌هم به دلیل عدم کنترل مرزها به طور تدریجی ادامه پیدا کرده، به حدی که امروزه نحوه‌ی مواجهه‌ی با آنان از مهم‌ترین دغدغه‌های مسوولین بشمار می‌رود؛ شاطریان و گنجپور (۱۳۸۹).

پدیده‌ی مهاجرت، مسایل مربوط به تابعیت افرادی که مهاجرت کرده‌اند را به دنبال خود دارد. در بسیاری از کشورهای مهاجرپذیر که با توجه به نیازهای اجتماعی و اقتصادی‌شان برنامه‌های جامع مهاجرتی دارند، با هدف استفاده از تخصص افراد یا سرمایه‌های آن‌ها اقدام به جذب مهاجر می‌کنند. در بسیاری از این موارد افراد مهاجر به تابعیت کشور مقصد نیز درمی‌آیند و همانند اتباع اصلی آن کشور، از مزایا و حقوق افراد تبعه کشور مقصد برخوردار می‌شوند.

ولی مهاجرانی که بدون کسب تابعیت کشور مقصد، وارد آن می‌شوند مانند افرادی که برای تحصیل مهاجرت می‌کنند یا کسانی که به طور موقت برای کار به کشور دیگری می‌روند و معمولاً تنها اجازه کار یا تحصیل در کشور مقصد را دارند، به عنوان اتباع خارجی شناخته می‌شوند علاوه بر این‌که از بسیاری از حقوق و مزایای اتباع آن کشور برخوردار نمی‌شوند، بلکه پس از پایان دوره مجوز کار یا تحصیلشان باید آن کشور را ترک کنند.

مهاجرت بسته به انواع مختلف خود پیامدهای متفاوتی دارند که عمده‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: افزایش یا کاهش تعداد جمعیت؛ تغییر ترکیب جمعیت؛ تسریع رشد جمعیت شهری و کاهش رشد جمعیت روستایی؛ ایجاد تنوع فرهنگی و انتقال تجربیات و نوآوری‌ها؛ پیامدهای اقتصادی و اجتماعی.

^۱ Sjaastad, L.A

^۲ Rogers, A. and Castro, L. J.

از آنجا که حضور این افراد تأثیرات مثبت و منفی خاص خود را برای کشور مقصد به همراه دارد، غالباً در سرشماری‌ها تعداد و شرایط این افراد مورد توجه قرار می‌گیرد.

برنامه‌ریزان در کشور ما نیز با توجه به مواردی که به آن‌ها اشاره شد، نیازمند اطلاعاتی در خصوص ویژگی‌های اتباع سایر کشورها در کشورمان هستند، از این رو در پرسشنامه سرشماری عمومی نفوس و مسکن از همه افراد در خصوص وضعیت تابعیت آن‌ها پرسش شده است.

۱-۴-۱-۲- تعریف و تحدید واژه

همان‌طور که قبلاً نیز اشاره شد، مهاجرت و اتباع خارجی ارتباط تنگاتنگ و دوجانبه‌ای با هم دارند و به دنبال مهاجرت است که پدیده‌ای به نام اتباع خارجی ظهور پیدا می‌کند، لذا قبل از پرداختن به مفاهیم اتباع خارجی به تعریف مفاهیم مهاجرت پرداخته می‌شود

مسعود مهدوی (۱۳۸۹) در کتاب اصول و مبانی جغرافیایی جمعیت، مفهوم مهاجرت را چنین تصور کرده است: مهاجرت عبارت است از جابجایی بین دو واحد جغرافیایی یا به عبارت دیگر ترک یک سرزمین و اسکان در سرزمین دیگر. ایشان توضیح می‌دهند که مهاجرت فقط برای انسان‌هایی مطرح است که استقرار یافته‌اند و برای مدتی نسبتاً طولانی در مکانی ساکن بوده و احتمالاً در این مدت تصمیم قطعی برای مهاجرت نداشته‌اند، در یک مقطع زمانی انگیزه‌ای اعم از اقتصادی، اجتماعی و یا سیاسی آن‌ها را به ترک سرزمین اصلی و اقامت در سرزمین دیگر وامی‌دارد که معمولاً قصد بازگشت در آن مطرح نیست.

امانی و همکاران (۱۳۵۴) در لغت‌نامه جمعیت‌شناسی، مهاجرت را چنین توصیف کرده‌اند: مهاجرت شکلی از تحرک جغرافیایی یا مکانی جمعیت است که بین دو واحد جغرافیایی انجام می‌گیرد. این تحرک باید به تغییر محل اقامت معمولی فرد از مبدأ یا محل اقامت قبل از مهاجرت وی، به مقصد یا محل اقامت جدید بیانجامد.

حبیب‌ا... زنجانی (۱۳۸۰) مهاجرت را تغییر محل اقامت فرد از یک نقطه به نقطه دیگر تعریف نموده است. شایان ذکر است که تعریف مهاجرت از نظر حقوقی و جامعه‌شناختی نیز متفاوت است. از نظر حقوقی به فردی که موطن خود را ترک کرده و در کشور دیگری به‌طور دایم مقیم گردد، مهاجر اطلاق می‌شود. در صورتی که در جامعه‌شناسی، مهاجرت به مفهوم جابجایی و انتقال افراد از زادگاه خود به شهر، منطقه و یا کشور دیگری است.

رولان پرسا (۱۹۸۵)^۲ جمعیت‌شناس فرانسوی مهاجرت را حرکت افراد و گروه‌ها می‌داند که تغییر دایمی یا طولانی محل اقامت معمولی فرد را به دنبال دارد. به نظر وی در تحلیل حرکت مهاجرتی به سه نکته باید توجه کرد:

۱. دایمی یا طولانی بودن مدت اقامت در محل جدید؛

^۲ Pressat, Rolland

۲. وجود فاصله‌ی مکانی بین دو محل

۳. وجود فاصله‌ی زمانی و زمان انجام مهاجرت.

وی با تأکید بر دایمی و طولانی بودن مدت اقامت در محل جدید تمایزی بین مهاجرت و تحرک مکانی قایل می‌شود. توصیف اخیر هر نوع جابه‌جایی اعم از دایمی یا موقتی را در برمی‌گیرد؛ اکبری خنجی (۱۳۸۲) به نقل از تحلیل نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ و ویژه مهاجرت؛ ۱۳۸۷. تعریف جمعیت مهاجر از یک کشور به کشوری دیگر با توجه به نگاه ملی‌گرایانه تفاوت می‌کند. اما با این وجود می‌توان به‌طور کلی بر اساس دو شاخص اساسی محل تولد و تابعیت به تعریف جمعیت مهاجر پرداخت. به عبارتی دیگر می‌توان گفت جمعیت مهاجر جمعیتی از یک کشور است که یا در کشوری دیگر متولد شده یا تابعیت آن کشور را ندارد. بر این اساس در تعریف وابسته به مکان تولد، افرادی که در یک کشور زندگی می‌کنند ولی در کشوری دیگر متولد شده‌اند جزء مهاجران محسوب می‌شوند. از این‌رو تعریف مهاجرت بر اساس تابعیت از عمومیت بیشتری در بین کشورهای جهان برخوردار است. اما در این تعریف نیز افرادی که همچنان تابعیت یک کشور را دارند اما در کشوری دیگر زندگی می‌کنند جزء مهاجران به کشور میزبان محسوب نمی‌شوند؛ ویکیدیا (۱۳۹۲).

تابعیت: اتباع در لغت فارسی، جمع مکسر تابع به معنی پیروان و اطاعت‌کنندگان می‌باشد. کلمه‌ی تابعیت نیز مصدر جعلی تبع به معنی پیروی کردن می‌باشد. اما از نظر حقوقی، تابعیت بیشتر جنبه‌ی بین‌المللی و خصوصی دارد که به‌واسطه‌ی آن دولت‌ها اتباع خود را به لحاظ سیاسی و معنوی و حقوقی از دیگران متمایز و جدا می‌کنند. در مورد تعریف تابعیت یا ملیت، دانشمندان حقوق بین‌الملل بحث‌های مفصل و متعددی کرده‌اند اما نظر واحدی ارائه نداده‌اند، برخی از تعاریف که در مورد تابعیت آمده است چنین است:

۱. رابطه‌ای که با آن خانواده ملت تشکیل می‌یابد؛ به عبارتی پیوندی که وابستگی فردی از افراد انسانی را به ملتی خاص توجیه می‌کند.
۲. تابعیت پیوندی است که شخصی را به ملت معینی مربوط می‌سازد. تعلق حقوقی شخصی به جمعیت تشکیل‌دهنده دولت.
۳. تابعیت رابطه‌ای است بین فرد و دولت که شخص تبعه را در قبال تبعیت، به حمایت دولت متبوع خود ذی‌حق می‌نماید. چنین رابطه‌ای، شخص تبعه را مطمئن می‌سازد که در رفتار و داد و ستدش با کشورهای خارجی و اتباع بیگانه، عندالاقضا از حمایت سیاسی دولت متبوع خود، که به‌وسیله حقوق بین‌الملل شناخته شده، متمتع خواهد شد.
۴. تابعیت عبارت است از یک رابطه سیاسی، حقوقی و معنوی که فردی را به دولتی معین مرتبط می‌سازد؛ ویکیدیا (۱۳۹۲).

۱-۴-۱-۳- قانون تابعیت در ایران

موضوع تابعیت در قوانین ایران، تحولاتی را شاهد بوده است و می‌توان اشاره کرد که پس از طی یک مرحله تکاملی، امروزه به شکل بخشی از قانون مدنی ایران درآمده است که در دسترس همگان قرار دارد. اصول ۴۱ و ۴۲ قانون اساسی ایران به موضوع تابعیت اشاره می‌کند. بطوری‌که در اصل ۴۱، تابعیت کشور ایران حق مسلم هر ایرانی تلقی شده و دولت اجازه ندارد از هیچ‌یک از ایرانیان، تابعیت را سلب نماید مگر به تقاضای خود فرد (مشروط به درآمدن تابعیت وی در کشور دیگری) واصل ۴۲ نیز به جواز ورود اتباع بیگانه به تابعیت ایران اشاره نموده است؛ ویکیدیا (۱۳۹۲).

• **تحصیل تابعیت در ایران:** به دست آوردن تابعیت در ایران حقی است که ابتدا قانون اساسی کشور ما آن را برای اتباع بیگانه به رسمیت شناخته و در مرحله بعد، قانون مدنی ما تحت شرایطی آن را مجاز شمرده است که بر اساس متن صریح مواد مربوط به تابعیت در قانون مدنی ایران کسب تابعیت در ایران به سه شکل امکان‌پذیر است: ۱- سیستم خون و سیستم خاک ۲- از طریق ازدواج با مرد ایرانی ۳- از طریق تحصیل تابعیت ایران. گفتنی است تابعیت عموماً مبتنی بر دو سیستم است: سیستم خون و سیستم خاک. در ایران تابعیت به‌طور عمده بر سیستم خون متکی است، البته در مواردی از سیستم خاک برای کسب تابعیت استفاده شده است. اشتغال در برخی از کارها و دستیابی به شماری از مقامات دولتی نیازمند داشتن تابعیت ایرانی است. در کشورهایی مانند آمریکا و کانادا تابعیت به‌طور عمده بر سیستم خاک مبتنی است، البته سیستم خون هم جایگاه خود را در قوانین این کشورها دارد.

سیستم خون: سیستم خون عبارت است از سیستمی که در آن تابعیت از طریق نسب به طفل تحمیل می‌شود یعنی هر طفلی به‌محض تولد، تابعیت پدر خود را دارا می‌شود که بند ۲ ماده‌ی ۹۷۶ قانون مدنی دلالت به این موضوع دارد، که اولاً قانون مدنی ایران سیستم خون را پذیرفته است و ثانیاً در این قانون صرفاً به رابطه‌ی نسبی از طریق پدر تأکید دارد. نتیجه‌ی این تابعیت، تابعیت نسبی نامیده می‌شود. با توجه به قانون مدنی ایران، کسی که از پدر ایرانی در ایران یا بیرون از کشور متولد شود ایرانی است، اگرچه مادرش غیر ایرانی باشد.

سیستم خاک: سیستم خاک یعنی سیستمی که در آن تابعیت فرد با توجه به محل تولد وی معلوم می‌شود، یعنی هر فردی تابعیت کشور محل تولد خود را دارا می‌شود.

شرایط تحصیل تابعیت ایران: به‌موجب ماده ۹۷۹ قانون مدنی اشخاصی که دارای شرایط ذیل باشند، می‌توانند تابعیت ایران را تحصیل نمایند:

- سن ۱۸ سال تمام.
- ۵ سال اعم از متوالی یا متناوب در ایران ساکن بوده باشد.
- فراری از خدمت نباشد.

- فاقد محکومیت یا جنایت غیرسیاسی در سایر ممالک باشد.
- بنابراین شرایط تحصیل تابعیت در ایران بر اساس قانون مدنی عبارت‌اند از :
 - شرط اقامت (یعنی افرادی که در ایران اقامت داشته باشند) .
 - شرط لیاقت (افرادی که می‌خواهند به تابعیت ایران پذیرفته شوند باید شایستگی ورود به جامعه‌ی ایران را داشته باشند)
 - شرط مکنت (فردی که درخواست تابعیت ایران را دارد باید توان مالی لازم و کافی را برای امرارمعاش داشته باشد و یا دارای شغل مناسبی باشد که جنبه‌ی مالی او را تأمین کند).
 - شرط اهلیت (افرادی که تصمیم تابعیت ایرانی را دارند باید به لحاظ سنی کبیر بوده تا بتوانند اهلیت قانونی برای اعمال خویش را داشته باشند)؛ ویکیدیا (۱۳۹۲).

۱-۴-۱-۴- تجربیات کشورها

در ادامه به‌طور مختصر به مقوله اتباع خارجی در کشورهای استرالیا، امریکا و نیوزلند پرداخته می‌شود.

۱-۴-۱-۴-۱- استرالیا

نکته حایز اهمیت در بررسی کشورهای مهاجرپذیری نظیر استرالیا این است که در تحلیل‌ها بیشتر موضوع مهاجرت مورد توجه قرار گرفته است نه صرفاً وضع تابعیت.

در پرسشنامه‌های سرشماری استرالیا در سال‌های ۲۰۰۶ و ۲۰۱۱، با شش سؤال از وضعیت تابعیت و مهاجرت افراد ساکن در کشور، اطلاعاتی جمع‌آوری شده است. این سؤالات عبارت‌اند از:

- آیا فرد شهروند استرالیا است؟
 - فرد در چه کشوری متولد شده است؟
 - فرد در چه سالی، به‌منظور یک سال یا بیشتر زندگی برای اولین بار، به استرالیا آمده است؟
 - آیا پدر فرد در استرالیا متولد شده است؟
 - آیا مادر فرد در استرالیا متولد شده است؟
- در تحلیلی که از نتایج سال ۲۰۰۶ انجام گرفته است، محل تولد افراد ساکن در کشور استرالیا مورد بررسی قرار گرفته است و از این طریق در خصوص وضعیت مهاجرت افراد تحقیق صورت گرفته است. در سال ۲۰۰۶، یک چهارم (۲۵ درصد) از جمعیت استرالیا در خارج متولد شده‌اند که نسبت به سرشماری ۱۹۹۶ که حدود ۲۳ درصد بوده است، قدری افزایش را نشان می‌دهد. متولدین اروپای شمال غربی (که انگلستان را شامل می‌شود) بزرگ‌ترین گروه ساکنین متولد خارج از کشور استرالیا در سال ۲۰۰۶ بوده‌اند که حدود ۷ درصد از کل ساکنین و تقریباً یک‌سوم از ساکنین متولد خارج از استرالیا به شمار می‌آیند.

متولدین اروپای جنوبی و اروپای شرقی، دومین گروه بزرگ متولدین خارجی هستند که ۴ درصد از کلیه ساکنین را تشکیل می‌دهند. به دنبال آن‌ها متولدین جنوب شرقی آسیا هستند که حدود ۳ درصد از ساکنین استرالیا را تشکیل می‌دهند.

بر اساس نتایج سرشماری، جمعیت متولد خارج نسبت به متولدین در استرالیا، بیشتر علاقمند به زندگی در مراکز شهری هستند. در سال ۲۰۰۶، ۸۵ درصد از متولدین خارج در شهرهای بزرگ زندگی می‌کردند ولی از میان متولدین در استرالیا، ۶۳ درصد در این شهرها سکونت داشته‌اند.

مهاجرانی که در دو دهه‌ی گذشته وارد استرالیا شده‌اند بیشتر از سایرین در مناطق شهری بزرگ زندگی می‌کنند که نشان‌دهنده الگوی مهاجرت به استرالیا است. در ۲۰۰۶، ۹۰ درصد از مهاجرینی که در ۲۰ سال اخیر به استرالیا آمده‌اند، در شهرهای بزرگ زندگی می‌کردند در حالی که از میان کسانی که قبل از سال ۱۹۸۶ وارد استرالیا شده‌اند، حدود ۸۱ درصد در شهرهای بزرگ زندگی می‌کردند؛ پینک^۴ (۲۰۰۹).

۱-۴-۱-۲- آمریکا

میزان مهاجرت ظاهراً اولین بار در ایالات متحده آمریکا از دهه ۱۸۲۰ به بعد با پرسیدن مشخصه‌های افراد مهاجر در سرشماری‌های ۱۰ ساله شروع و به‌طور رسمی از دهه ۱۹۵۰ مکان تولد در اطلاعات سرشماری گنجانده شد. البته تا سال ۱۹۶۰ اطلاعاتی در خصوص شرایط شهروندی افراد پرسش نمی‌شد. همچنین در سرشماری‌ها از سال ۱۸۷۰ تا سال ۱۹۷۰ مکان تولد پدر و مادر نیز جزء سؤالات پرسش‌نامه بود. اما از آنجاکه از پرسش‌نامه‌های طولانی (بزرگ و بلند) در سرشماری ۲۰۱۰ استفاده نشده است، هم‌اکنون از اطلاعات طرح آمارگیری جامع آمریکا (ACS) به‌منظور بررسی وضعیت مهاجرت استفاده می‌شود؛ گریکو^۵ (۲۰۰۳).

اما متأسفانه در این نوع آمارگیری برآورد میزان مهاجرت بر اساس تعریف دیگری از اقامت اندازه گرفته می‌شود و با تعریفی که در سرشماری‌های ده ساله آمریکا وجود دارد، متفاوت است.

اداره‌ی سرشماری ایالات متحده آمریکا متولدین خارج را افرادی می‌داند که در زمان تولد جزء شهروندان آمریکایی نبوده‌اند و شامل مهاجران قانونی، مهاجران موقت و مهاجران غیرمجاز می‌شوند و از رابطه زیر به دست می‌آیند:

$$[L-(M+E)]+T+R = FB$$

که در آن FB متولدین خارج، L مهاجران قانونی، M مرگ‌ومیر مهاجران قانونی، E مهاجرت مهاجران قانونی، T مهاجران موقت و R باقیمانده متولدین خارج که شامل مهاجرین غیرقانونی یا نیمه قانونی هستند؛ دیردرف و بلومرمن^۶ (۲۰۰۱).

^۴ Pink

^۵ Grieco, E.

^۶ Deardorff, K., & Blumberman, L.

در پرسشنامه این طرح با سؤالات زیر در خصوص وضعیت مهاجرت و اقامت افراد، اطلاعاتی کسب می‌شود:

- فرد در کجا متولد شده است؟ داخل ایالات متحده (با ذکر نام ایالت) خارج از ایالات متحده (با ذکر نام کشور)
- آیا فرد شهروند ایالات متحده است؟
- فرد چه زمانی برای اولین بار برای زندگی، کار یا تحصیل وارد ایالات متحده شده است؟

بر اساس نتایج حاصل از این طرح در سال ۲۰۱۱، ۳۱۱/۶ میلیون نفر در ایالات متحده زندگی می‌کردند که شامل ۴۰/۴ میلیون نفر متولدین خارج هستند (حدود ۱۳ درصد از کل جمعیت). بیش از نیمی (۵۳ درصد) از همه متولدین خارج از ایالات متحده، در امریکای لاتین و کارائیب متولد شده‌اند، همچنین بیش از یک چهارم (۲۹ درصد) در آسیا متولد شده‌اند و متولدین اروپا حدود ۱۲ درصد از کل متولدین خارج را تشکیل می‌دهند که کمتر از نصف متولدین خارجی متولد شده در آسیا هستند. حدود ۴ درصد از متولدین خارجی نیز در آفریقا و ۳ درصد نیز در سایر مناطق شامل اقیانوسیه و آمریکای شمالی متولد شده‌اند.

از سوی دیگر، متولدین آسیایی ساکن در ایالات متحده از ۸/۲ میلیون نفر در سال ۲۰۰۰ به ۱۱/۶ میلیون نفر در سال ۲۰۱۱ افزایش پیدا کرده‌اند و ۳۴ درصد آن‌ها از آسیای جنوب شرقی، ۳۲ درصد از آسیای شرقی، ۲۶ درصد از جنوب و مرکز آسیا و ۸ درصد از آسیای غربی آمده‌اند. نکته قابل توجه، حضور بیش از یک میلیون نفر از متولدین کشورهای چین، کره، فیلیپین و ویتنام در کشور ایالات متحده است؛ مریسا و آنتونی (۲۰۰۵).^۷

۱-۴-۱-۳- نیوزیلند

بر اساس اطلاعات سرشماری نفوس و مسکن ۲۰۰۱ در کشور نیوزیلند، تجزیه و تحلیل کاملی بر روی همه مهاجرین بر اساس ویژگی‌های اجتماعی، وضعیت نیروی کار، وضعیت اشتغال، نوع شغل، درآمد، محل سکونت و ... انجام شده است. در این تحقیق علاوه بر برآورد کل مهاجرین، مهاجرینی که در ۵ سال اخیر نیز وارد این کشور شده‌اند جداگانه مورد بررسی قرار گرفته‌اند. شناسایی مهاجرین در این کشور بر اساس محل تولد افراد است که در خارج از کشور متولد شده‌اند و در نیوزیلند ساکن هستند.

در این کشور، در سال ۱۹۹۱ یک تغییر رویکردی بر اساس مهارت‌ها و توانایی‌های انسانی و سیستم امتیازدهی برای پذیرش اقامت به وجود آمد. بر اساس این سیستم، که امروزه در حال اجرا است، متقاضیان اقامت بایستی حداقل امتیاز لازم را کسب نمایند. به‌عنوان مثال، متقاضیان باید شرط لازم زبان انگلیسی، شخصیت و سلامت، حداقل امتیاز صلاحیت عمومی را کسب کنند. متقاضیان بعد از آن می‌توانند امتیاز عوامل دیگر مانند تجربه کار، سن و فاکتورهای سکونت را به دست آورند. این سیاست‌های امتیازی بر اساس طبقه‌بندی مهارت‌های عمومی در اکتبر ۱۹۹۵ اصلاح شد.

^۷ Maritsa V. Poros and Anthony M. Orum

بر اساس بررسی انجام‌شده مهاجرین از طیف‌های متنوعی از بیش از ۱۴۰ کشور هر ساله به نیوزیلند می‌آیند و اقامت آنجا را به دست می‌آورند. در طول سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۲، بریتانیای بزرگ، جمهوری خلق چین و هند بزرگترین کشورهای ارسال‌کننده‌ی مهاجر به نیوزیلند بوده‌اند که از این تعداد ۳۸ درصد در سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۱ و ۴۵ درصد در سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۲ به این کشور مهاجرت کرده‌اند. همچنین در طی چندین سال جمعیت بزرگی از آفریقای جنوبی به نیوزیلند مهاجرت کرده‌اند. بعد از آن مناطق آسیایی، اقیانوس آرام و سامویا و فیجی مناطقی از دنیا بوده‌اند که مهاجران زیادی به نیوزیلند ارسال کرده‌اند.

طبق سرشماری سال ۲۰۰۱، جمعیت ساکن در نیوزیلند ۳۷۳۷۲۷۷ نفر بوده است که از این تعداد ۶۹۸۶۲۸ نفر (۱۹ درصد) محل تولدشان خارج از کشور نیوزیلند بوده و ۴ درصد کشور محل تولدشان را اظهار نکرده بودند.

از جمعیت متولد خارج از نیوزیلند، ۴۷ درصد در اوکلند^۸، ۱۱ درصد در ولینگتون^۹، ۸ درصد در کرایستچرچ^{۱۰}، ۳ درصد در همیلتون^{۱۱}، ۲ درصد در دوندین^{۱۲} و ۳۰ درصد در مناطق دیگر زندگی می‌کرده‌اند. ساختار سنی متولدین خارج از کشور بسیار شبیه به نتایج سرشماری سال ۱۹۹۶ بوده است. بیش از ۶۰ درصد از مهاجرین بین ۲۵ تا ۶۵ سال سن داشتند. بزرگترین گروه سنی در هر منطقه متعلق به گروه سنی بین ۴۰ تا ۶۴ سال بوده است.

مهاجران متولد اروپا، آفریقای جنوبی و امریکای شمالی حدود نیمی از جمعیت مهاجران متولد خارج از نیوزیلند را تشکیل می‌دهند. دومین گروه بزرگ، مهاجران آسیای شمالی با ۱۳ درصد است و بعد از آن آسیای جنوب شرق و آسیای جنوبی ۴ درصد از جمعیت مهاجران خارج متولدشده را تشکیل می‌دهند؛ گزارش سرشماری نیوزیلند (۲۰۰۱).

۱-۴-۲- جمعیت شناور

شناوری جمعیت یکی از صور حرکت‌های جمعیتی است که اولین بار در اواخر قرن بیستم به‌عنوان یک مسیله خود را نشان داده و نه تنها تا به امروز تداوم داشته بلکه با توسعه کلان شهرها گسترش هم یافته است. این پدیده جمعیتی که گاهی از آن به‌عنوان مهاجرت کوتاه مدت نیز نام برده می‌شود به دنبال خود تأثیرات شگرفی بر حیات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جوامع مبدأ و مقصد دارد و این تأثیرات در دو بعد مثبت و منفی قابل تامل است که برای تدوین برنامه‌ها و سیاست‌های مناطق مختلف باید مدنظر قرارگیرد. این امر ضرورت بررسی جایگاه جمعیت شناور به‌منظور برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مطلوب و بهینه را اجتناب ناپذیر می‌سازد. در نوشتار حاضر گام‌هایی در این خصوص برداشته شده است.

^۸ Auckland

^۹ Wellington

^{۱۰} Christchurch

^{۱۱} Hamilton

^{۱۲} Dunedin

۱-۴-۲-۱- مقدمه

پیدایش جمعیت شناور از چند زاویه قابل بررسی است که سعی می‌شود به‌طور اختصار به آن پرداخته شود:

- تاریخچه‌ی استفاده از کلمه "رفت و آمدکنندگان" به روزهای اولیه سفر ریلی در شهرهای ایالات متحده مانند نیویورک، فیلادلفیا، بوستون و شیکاگو برمی‌گردد. در دهه‌ی ۱۸۴۰، خطوط راه آهن برای مناطق برون شهری ایجاد شد تا بواسطه‌ی آن مسافران برای ورود به شهر کرایه کمتر یا با تخفیفی را پرداخت کنند. بعدها، اشکال "رفت و آمد" و "رفت و آمدکنندگان" از آن ابداع شد. بلیط تخفیف معمولاً به مسافران اجازه می‌داد که همان سفر را اغلب در طول مدت اعتبار آن بلیط ها تکرار کنند که به‌طور معمول منجر به هزینه ارزان‌تر در هر روز می‌شد؛ پیوگارتن (۲۰۰۷)^{۱۳}.

و این به نوبه خود رفت و آمد به شهرها و آبادی‌های اطراف را آسانتر می‌کرده و مفهومی به نام جمعیت شناور را به وجود آورد.

- همچنین رفت و آمد تا به حال تأثیر زیادی در زندگی مدرن داشته است. به‌طوری که این امکان را به وجود آورده است اندازه شهرها رشد پیدا کند درحالی که قبلاً این کار عملی نبوده است و منجر به گسترش حومه‌ی شهرها شده است. بسیاری از شهرهای بزرگ و یا شهرهای مهم مرکزی توسط کمربندهایی از جمعیت‌هایی که شناورند احاطه شده‌اند، این مناطق به‌عنوان مناطق کلان شهر، شهرهای محل رفت و آمد (مسافرتی)، شهرهای خوابگاهی، یا جوامع اتاق خواب شناخته شده‌اند. رفت و آمدکنندگان در یکی از این مناطق زندگی می‌کند و روزانه برای کار یا تحصیل به هسته شهر سفر می‌کنند؛ ویکیپدیا (۱۳۹۲).

قبل از قرن نوزدهم، اکثر کارگران از محل اقامت خود تا محل کارشان کمتر از یک ساعت پیاده‌روی می‌کردند. درحالی‌که امروزه، بویژه در جوامع صنعتی بسیاری از مردم معمولاً سفرهای روزانه بین محل اقامت و محل کار خود دارند و مسیرهای طولانی را از شهرهای کوچک و بزرگ و مناطق روستایی محل اقامت خود تا محل کارشان می‌پیمایند. شناوری جمعیت پدیده‌ی بسیار بزرگی است که در جوامع صنعتی اتفاق افتاده است. با توجه به عواملی مانند هزینه‌های بالای مسکن در مراکز شهر، فقدان حمل و نقل عمومی، و تراکم ترافیک. در این جوامع استفاده از وسایل جدید جابه‌جایی جمعیت مانند خودرو، قطار و اتوبوس و دوچرخه امکان زندگی در محلی دور از محل کار را فراهم آورده است؛ ویکیپدیا (۱۳۹۲).

۱-۴-۲-۲- تعریف و تحدید واژه

جمعیت شناور: به گروهی از مردم اطلاق می‌شود که برای مدت زمان معینی و به دلایل مختلفی به جامعه و جمعیت وارد می‌شوند اما بعنوان بخشی از جمعیت آن منطقه به حساب نیامده و به‌طورکلی بعنوان بخشی از شمارش رسمی سرشماری در نظر گرفته نمی‌شوند.

^{۱۳} Paumgarten, Nick

رفت و آمد: به معنای مسافرت یا سفری منظم بین محل اقامت و محل کار یا تحصیل تمام وقت است. این لغت گاهی اوقات به هر سفر منظم یا اغلب تکرار سفر بین مناطق حتی در صورتی که کاری انجام نشده باشد، اشاره دارد.

در هر شهری ممکن است در روز تعدادی از مردم از مکان‌های مختلفی برای انجام برخی از امور یا کار و شغلشان به آن شهر بیایند و در شب آنجا را ترک کرده و به خانه خود برگردند. چنین افرادی را جمعیت شناور می‌گویند افرادی که به این شهر تعلق ندارند و از مکان‌های دور جهت تجارت و کار و غیره به این شهر آمده‌اند؛ ویکیدیا (۲۰۱۳).

جمعیت معمولاً به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند: دسته اول، ساکنان^{۱۴}، کسانی که به‌طور دائم و در زمان طولانی در منطقه زندگی می‌کنند و در سرشماری‌ها بعنوان بخشی از جمعیت رسمی آن منطقه محسوب می‌شوند و دسته دوم که جمعیت شناور هستند، جمعیتی که در یک منطقه حضور دارند ولی به‌طور دائم در آن منطقه زندگی نمی‌کنند و در سرشماری‌ها بعنوان جمعیت آن منطقه محسوب نمی‌شوند.

همچنین، جمعیت شناور یک شهر شامل دو نوع است گروه اول کسانی که به‌طور منظم به یک مکان مراجعه می‌کنند اما به‌طور دائم یا به صورت بلند مدت در آن منطقه نمی‌مانند مثل یک کارگر که برای کار به یک شهرستان رفت و آمد می‌کند. نوع دوم شامل گردشگران یا مهمان موقتی است که برای برهه کوتاهی از زمان در آن منطقه زندگی می‌کنند اما مدت زمان اقامت و سفر بعدی ایشان قابل پیش‌بینی نیست، مانند گردشگران، مهمانان و بازدیدکنندگان فصلی؛ ویکیدیا (۲۰۱۳).

۱-۴-۲-۳- تجربیات کشورها

در این قسمت به تجربیات کشورها شامل چکیده‌ای از ویژگی‌های جمعیت شناور چند کشور منتخب شامل کانادا، آمریکا، چین و ایران پرداخته می‌شود. لازم به ذکر است مباحث کانادا از سایت سرشماری آن کشور و مطالب آمریکا و چین از مقالات برگرفته شده است.

۱-۴-۲-۳-۱- کانادا

در سرشماری ۲۰۰۶ کانادا اطلاعاتی درباره سفر به محل کار از جمله وضعیت مکان کار، موقعیت محل کار، روش نقل و انتقال، فاصله رفت و آمد و جریان‌های رفت و آمد بین محل اقامت و محل کار جمع‌آوری شده است. این اطلاعات اغلب با متغیرهای سن، جنس و نیروی کار و درآمد برای نشان دادن تصویری از شاغلان و جمعیت شناور در مکان کاریشان در ارتباط است.

این اطلاعات برای کلیه افراد غیرموسسه‌ای ۱۵ ساله و بیشتر که در بخشی از زمان از ۱ ژانویه سال ۲۰۰۵ کار کرده‌اند، جمع‌آوری شده است و به‌طور معمول برای زیرمجموعه‌ای از این گروه، که همان شاغلان

^{۱۴} residents

هستند، منتشر می‌شود. با این وجود این اطلاعات می‌تواند برای بسیاری از اجزای مختلف فعالیت جدول بندی شود.

سؤالات: داده‌های سفر برای کار از طریق اطلاعات جمع‌آوری شده از سؤالات مکان کار و روش حمل و نقل همراه با اطلاعات محل اقامت به دست می‌آید. این اطلاعات در پرسشنامه بلند سرشماری ۲۰۰۶ که برای شمردن یک نمونه ۲۰ درصدی از خانوارهای کانادا مورد استفاده قرار می‌گیرد، آمده است.

وضعیت محل کار- این متغیر برای هر فردی که برای کارش به هر نقطه از جهان سفر می‌کند قابل اطلاق است، این متغیر وضعیت محل کار را در چهار طبقه مشخص می‌کند:

- کار در منزل
- کار در خارج کانادا
- مکانی با آدرس غیر ثابت
- مکان کار معمول

موقعیت محل کار- این متغیر برای آن افرادی که یک مکان معمول برای کار دارند یا افرادی که در خانه کار می‌کنند قابل اطلاق است. این موقعیت به صورت مجموعه‌ای از فیلدهای آدرسی وارد می‌شود. اگر آدرس خیابان به طور مطلق برای مکان معمول کار شناخته شده نبود، نام ساختمان یا نزدیک ترین تقاطع خیابان می‌تواند جایگزین شود.

فاصله رفت و آمد- این متغیر تنها برای افرادی که یک مکان معمول برای کار دارند قابل اطلاق است. این متغیر بوسیله فاصله خط مستقیم بین نقطه نماینده منطقه اقامت و نقطه نماینده موقعیت محل کار محاسبه می‌شود.

روش حمل و نقل- این متغیر برای افرادی که یک مکان معمول برای کار دارند یا مکانی با آدرس غیر ثابت دارند قابل اطلاق است. این متغیر روش اولیه حمل و نقل افراد بین محل اقامت و مکان کار را در ۸ طبقه شناسایی می‌کند:

- ۱) ماشین، کامیون یا ون- به عنوان رانندگان شخصی؛
- ۲) ماشین، کامیون یا ون- به عنوان مسافران؛
- ۳) حمل و نقل عمومی؛
- ۴) پیاده‌روی تا محل کار؛
- ۵) دوچرخه؛
- ۶) موتور سیکلت؛
- ۷) تاکسی؛
- ۸) سایر روش‌ها